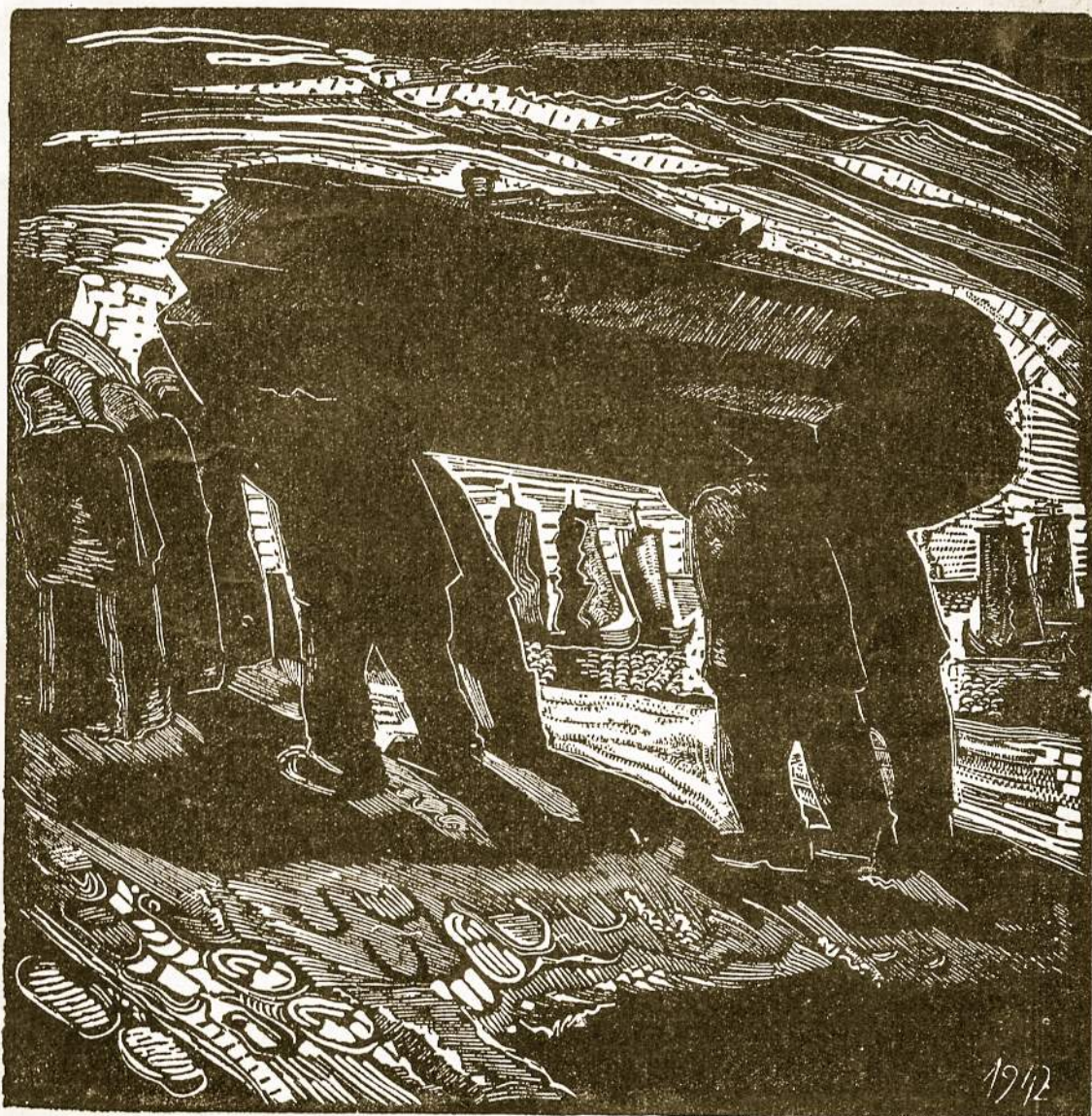

EL TIEMPO Laiikas

RUGSĒJIS - SETIEMBRE 1949 — II. METAI — Nr. 9 (13)

Telesforas Valius. TRAGEDIJA BALTIJOS PAJŪRY. Medžio raižinys.

“LAIKO” RĖMĖJAI

“LAIKO” GARBĖS LEIDĖJAI

Jonas Aukštikalnis, MOTERŲ IR MERGAIČIŲ DRAUGIJA “BIRUTĖ”, Emilija ir Antanas Brazai, Emilija Čekanauskienė, Katalina ir inž. Jonas Čekanauskai, Konstancija Deveikienė, Bronius Eidukonis, Adolfina Marta Geigaitė ir Juozas Petras Šulnis, Laimutė Elena Šlapelytė-Grauzinienė ir Dr. Kazimieras Graužinis, Lietuvos Nepaprastas Pasiuntinys ir Įgaliotas Ministras Pietų Amerikai, Juozas Musteikis, inž. Jonas Ramanauskas, Pranas Ramanauskas, Paulina ir Vladas Urbiečiai.

MOTERŲ IR MERGAIČIŲ DR-JA “BIRUTĖ” yra šio “LAIKO” nr. Garbės Leidėja. Įsisteigusi 1931 m. gegužio 25 d., ši lietuvių dr-ja pradžioje vadinosi Lietuvių Mergaičių Globos Dr-ja, kurios tikslas buvo teikti katalikiškai moralinę, socialinę ir kultūrinę pagalbą lietuvišioms mergaitėms ir moterims Argentinoje. Visais būdais palaikydamos gražius lietuviškus papročius, iš kultūrinių parengimų ir narių mokesčio gaunamas pajamas birutietės naudodavo lietuvių šelpimui ir darbo netekusių šeimų pagalbai. 1934 m. Dr-ja įsigyja Aušros Vartų Dievo Motinos vėliavą ir pasiveda jos globai, kad geriau galėtų tarnauti Dievui ir Tėvynei. Nuo 1935 m. ruošia Motinos Dienos minėjimus. 1936 m. veda Moterų skyrių “Švyturys”. 1939 m. Dr-jos vardas buvo pakeistas į Argentinos Lietuvių Mergaičių ir Moterų Dr-ją “BIRUTĖ”. 1940 m. Dr-ja išleido gražų iliustruotą vienkartinį leidinį “Motinos diena”. Šiuo metu Dr-jos valdybą sudaro: M. Šantarienė — pirmininkė, O. Mainonienė — vicep., U. Šileikienė — sekretorė, N. Šantarienė — finansų sekret., M. Žekienė — išdininkė, A. Bagdonienė — jaunųjų mergaičių globėja ir M. Sturevičienė — ligonių lankytoja. Dr-jos dvasios vadas yra kun. Pr. Garšava M. I. C. Tenka pastebėti, kad ir jaunųjų birutiečių veikla vis labiau bujoja ir žengia sveika lietuviška kryptimi. Jos noriai lanko liet. rankdarbių kursus ir turi savo tautinių šokių trupę.

Tardama širdingą lietuvišką acių, “LAIKO” Redakcija ir Administracija sveikina savo naująją Garbės Leidėją ir nenuilstamą Rėmėją ir linki jai po savo vėliava sutelkti kuo daugiausia šviesiųjų mūsų kolonijos moterų ir mergaičių.

NAUJI “LAIKO” GARBĖS RĖMĖJAI

MOTERŲ IR MERGAIČIŲ DR-JA “BIRUTĖ” neseniai surengė loteriją, kurios visą pelną — 116 pezų — paskyrė “LAIKUI”. Tenka pasidžiaugti, kad ši veikli dr-ja jau antru kartu tampa “LAIKO” Garbės Rėmėja, nes praėjusių metų spalio 24 d. parengimo pelną (185.90 pezus) taip pat yra paskyrusi “LAIKUI”. Be to keliais atvejais yra paaukėjusi mūsų laikraščiu mažesnes sumas. “LAIKO” Redakcija ir Administracija širdingai dėkoja “BIRUTĖS” Valdybai ir visoms narėms, taip didžiai vertinančioms lietuvišką spaudą ir ją remiančioms.

KUN. PR. JURAS, žymusis š. Amerikos lietuvių

PARENGIMAI LIETUVIŲ SALĖJE

Brasil 835, Avellaneda

Rugsėjo 11 d., sekmadienį: TAUTOS ŠVENTĖ. Pamaldos 10.30 Lietuvių Aušros Vartų Parapijos bažnyčioje. Viešas iškilmingas minėjimas 17 val. Lietuvių Salėje. Programoje gen. T. Daukanto paskaita, vaidinimas, jaunųjų mergaičių tautiniai šokiai. Po programos — šokiai.

Rugsėjo 18. d., sekmadienį: Šv. Cecilijos Choro parengimas. Programoje vaidinimas, choro ir solo dainos, šokiai. Pradžia 17 val.

Rugsėjo 25. d., sekmadienį: Įdomus ir linksmas Vyčių pobūvis su gražiu vaidinimu ir šokiais. Pradžia 17 val.

Spalio 2 d., sekmadienį: Didelis Labdaros Dr-jos Vakarai. Programoje nauja linksma komedija ir kt. Po programos šokiai. Pradžia 17 val.

Spalio 8 d., šeštadienį: Dr. Vinco Kudirkos minėjimas. Ruošia Literatūros ir Meno Mylėtojų O. Milašiaus vardo Dr-ja. Pradžia 20 val.

Spalio 9 d., sekmadienį: Tremtinių Vaikams Globoti Komiteto parengimas su originalia programa, vaidinimu ir šokiais. Pradžia 17 val.

DĖMESIO!

Pramatoma kun. Jono Jakaičio M. I. C., kun. Kazimiero Vengro M. I. C. ir kun. Juozo Margio M. I. C. iškilmingas sutikimas ir susipažinimo arbatėlė su įvairia programa įvyks **spalio 16 d., sekmadienį**, 17 val. Lietuvių Salėje Avellanedoje.

P A I E Š K A U

savo brolio Antano Kuzo ir jo žmonos Julijos Pinkevičiūtės-Kuzienės iš Janaukos km., Šventežerio valsč., Seinų apskr. Ona Jeraminskienė

kultūrininkas ir visuomenininkas neseniai “LAIKUI” atsiuntė 100 pezų vertės čekį. “LAIKO” Redakcija ir Administracija šia proga širdingai dėkoja naujam savo Garbės Rėmėjui ir linki niekuomet nepailsti katalikiškai lietuviško darbo tarnyboje.

ANTANAS MIKELAITIS, gyv. c. Patricios 1649, Capital, yra naujas “LAIKO” Garbės Rėmėjas. Š. m. rugpjūčio 5. d. loterijos bilietu Nr. 32918 jis laimėjo 300 pezų, kurių trečdalį paskyrė “LAIKUI”. Laikraščio Redakcija ir Administracija už tai jam taria nuoširdų lietuvišką acių.

NAUJI “LAIKO” RĖMĖJAI

Skelbiame sekančius mūsų laikraščio Rėmėjus (skaičiai reiškia pezus): Petras Kazlauskas 10, Juozas Kemėšis 10, Stasys Mikelionis 10, Antanas Radzevičius 10, Leonas Bernotas 5, Juozas Dambrauskas 5, Ona Lipinskienė 5, Emilija Simanavičienė 5, Birutė Sturevičiūtė 5, Vaclovas Rymavičius 5 ir Jonas Kerševičius (Montevideo) 4.

Visiems paskelbtiesiems ir nepaskelbtiesiems “LAIKO” Rėmėjams Redakcija ir Administracija labai dėkoja.

EL TIEMPO Laikas

MĖNESINIS LIETUVIŲ ŽURNALAS
REDAGUOJA REDAKCINĖ KOLEGIJA

REVISTA MENSUAL LITUANA
Director Responsable: Pbro. Casimiro Vengras
Redakcija ir Administracija: Mendoza 2280,
Avellaneda — Buenos Aires — T. E. 20 - 9027.
Prenumerata: Argentinoje metams 10 pezų,
atskiras nr. 1 pezas. — Urugvajuje metams 4
Urugv. pežai. — Kitur — metams 2 doleriai.

Rugsėjis - Setiembre 1949 - II metai - Nr. 9 (13)

REDAKCIJA SKAITYTOJUI

Mielas "LAIKO" Skaitytojau:

Rugsėjo Aštuntoji yra tautinės garbės šventė. Jos simbolis yra Vytauto Didžiojo karūnacija, turėjusi įvykti 1430 m. rugsėjo 8 d.

Tautą sudaro atskiri asmenys. Tautos garbė yra atskirų jos sūnų garbingumas. Atskiri žmonės kelia arba teršia savo tautos garbę.

Žmogaus garbė glūdi jo būde, arba asmenybėje. Senojoje graikų kalboje asmuo reiškė kaukę, išreiškiančią teatre vaizduojamo didvyrio būdą. Šiandien asmuo reiškia vaidmenį, kurį žmogus vaidina ne scenoje, bet savo paties gyvenime.

Daugio žmonių gyvenimo vaidmuo maža kuo tesiskiria nuo gyvulio: jie gimsta, miršta. Jie gyvena kūnu ir jokia asmenybės kaukė nepridengia jų gyvulio veido.

Kiti gyvena dvasia. Jie myli ir pastoviai siekia to, kas teisinga, gražu ir dora. Jų veide atsispindi kilni asmenybė ir jų garbe skamba Tautos vardas.

Rugsėjo Aštuntosios proga "LAIKAS" kviečia tave, Skaitytojau, atplėšti apsunkusias akis nuo tamsios medžiagos pasaulio ir pakelti jas aukštyn į šviesų dvasios pasaulį. Kultūros ir tikėjimo keliu kilkime į Meilės ir

EL LIBERTADOR, GENERAL DON JOSE DE SAN MARTIN, PALADIN DE LA EPOPEYA AMERICANA, Y GLORIA DE SU PATRIA

El próximo año se cumplirá el primer centenario de su muerte. Todo el país se apresta a tributar al Gran Capitán, en esta fecha magna, un homenaje que sin duda alcanzará contornos apoteósicos.

En esta hora sombría para la Humanidad, en que como nunca se conculcan sus derechos más elementales, la figura del Libertador se proyecta gigantesca a la faz de las naciones, como símbolo y promesa de Libertad.

Los lituanos residentes en la Argentina, compartimos con los hijos de este suelo la emoción sanmartiniana, porque sabemos por propia experiencia, que sólo en la Libertad pueden hallar felicidad los pueblos.

Laisvės karaliją. Susirūpinkime mūsų kolonijos dvasiniu prusėjimu, kad svetimieji galėtų apie mus pasakyti:

—Jie pakilo ir prisikėlė su jais jų Tėvynė.

Pranas Boravys

Lietuviais esame mes gimę,

Lietuviais turime ir būt!

LIETUVIŲ CHARTA

LIETUVIŲ TAUTA.

užsigrūdinusi amžių kovose dėl teisės laisvai ir nepriklausomai gyventi savo tėvų žemėse, vieninga valia siekia savo gyvybę, kalbą, tautines bei valstybines tradicijas išlaikyti, kurti ir ugdyti.

kad, sava tautine kultūra visuotinei žmonių giminės pažangai bendradarbiaudama, vykdytų Visagalio valią ir laisvo žmogaus pašaukimą.

Lietuvių Tautos amžinųjų siekimų vardan skelbiama ši LIETUVIŲ CHARTA:

1.

Tauta yra prigimtoji žmonių bendruomenė. Niekas negali būti prievartaujamas savo ryši su tautine bendruomene nutraukti.

Pasaulyje pasklidę lietuviai sudaro vieningą Pasaulio Lietuvių Bendruomenę.

2.

Žmogus turi prigimtąją teisę laisvai išpažinti ir ugdyti savo tautybę.

Lietuvis lieka lietuviu visur ir visada.

Savo tėvų išlaikytą Lietuvių Tautos gyvybę lietuvis perduoda ateities kartoms, kad amžinai gyventume.

3.

Kalba yra stipriausias tautinės bendruomenės ryšys.

Lietuvių kalba lietuviui yra tautinė garbė.

4.

Šeima yra tautos gyvybė.

Lietuvis kuria lietuvišką šeimą.

5.

Tautinė kultūra yra kelias į tarptautinį pripažinimą ir bendravimą.

Apieikšdama tautos genijų, tautinė kultūra įneša savaimingą indėlį į visuotinius žmonių giminės laimėjimus.

Kiekvieno lietuvių priedermė sudaryti sąlygas tautinei kultūrai.

6.

Valstybė yra aukščiausioji tautinės bendruomenės organizacija.

Valstybinė nepriklausomybė yra tautinės kultūros ugdymo ir išlikimo būtinoji sąlyga.

Darbu, mokslu, turtu ir pasiaukojimu lietuvis kovoja, kad apgintų ir išlaikytų nepriklausomą Lietuvos valstybę.

7.

Mokykla yra tautinės dvasios židinys.

Kiekvieno lietuvių kilniausioji pareiga būti lietuvių mokyklos rėmėju.

8.

Draugija yra tautinės kultūros veiksminga talkininkė.

Lietuvis kuria ir palaiko religines, kultūrinės, jaunimo, savišalpos, profesines ir kitas lietuvių draugijas.

9.

Mūsų tėvų kovos ir aukos dėl lietuviškos knygos yra testamentinis įpareigojimas visoms Lietuvių Tautos kartoms.

10.

Tautos istorija yra geriausia tautos mokytoja.

Lietuvis brangina savo tautos praeitį ir tautinius papročius.

Lietuvis stengiasi būti vertas savo protėvių, kad paliktų pagarbų pasididžiavimą savo palikuonims.

11.

Tautinis solidarumas yra aukščiausioji tautinė dorybė.

Lietuvis ugdo tautinį solidarumą.

Visi lietuviai yra lygūs tos pačios tautos vaičiai, tarp savęs broliai.

Tautinio susipratimo ir lietuvių vienybės ženklai kiekvienas lietuvis moka nuolatinį tautinio solidarumo įnašą.

12.

Lietuvių tautinės spalvos: geltona — žalia — raudona.

Lietuvių tautinė šventė — Vasario 16-ji diena.

Lietuvių šūkis: "Lietuviais esame mes gimę, lietuviomis turime ir būt!"

13.

Lietuvis yra lojalus savo gyvenamajam kraštui.

Lietuvių santykius su nelietuvių nustato artimo meilė ir pagarba kiekvieno žmogaus laisvei, garbei, gyvybei, sveikatai ir turtui.

VYRIAUSIASIS LIETUVOS
IŠLAISVINIMO KOMITETAS

Tremtyje, 1949 m. birželio 14 d.

MAIRONIO RENESANSAS

A. TYRUOLIS

Yra rašytojų, kurie vienais laikais užmirštami, kitais vėl iškyla ir spindi kaip aiškiai spindinčios žvaigždės. Juk argi puritonų valdymo laikais nebuvo pancigtas ir pamirštas toks garsus anglų rašytojas, kaip Šekspyras? Gana nuostabų vertinimo kelią perėjo ir mūsų Maironis.

Savo kūrybos pradžioje Maironis išsyk iškilo kaip nauja, skaidriai šviečianti lietuviškosios poezijos žvaigždė. Jis tapo jaunimo vadu. Jis, kaip žaibas, metė tam jaunimui naujas mintis, naujas idėjas, naujus šūkius. Kadangi visa tai buvo išreikšta sugestyvia ir įtikinama bei uždegančia forma, nedaug jaunimui reikėjo įkalbinėti, kad jis tam kūrybos vadui paklustų. Vienas mano mokytojas pasakojo mums klasėj, kaip jis ir jo draugai savo metu, būtent Maironio "Jaunajai Lietuvai" pasirodžius, tą poemą ištais atmintinai išmokdavę, ją su ašaroms akyse deklamuodavę. Tai buvo Maironio kūrybos ir jos branginimo aukso laikai. Maironio kovos šūkių, vilties žadėjimas, nepaperkamas optimizmas geresne ateitimi bei tėvynės laisve ("O vienok Lietuva juk atbus gi kada: Ne veltui ji tiek iškentėjo!") patraukė tautą pamilti Maironį, gerbti jį kaip savo atgimimo pranašą.

Bet laikai keičiasi, keičiasi ir žmonės. Ateina 1905-6 m., padvelkia nauji vėjai ir lietuvių literatūroj. Maironis, dominavęs XIX šimtmečio pabaigos epochai, imamas kritiškai vertinti. Imama kilti prieš Maironio romantinę poeziją (A. Voldemaras), prieš tautinių jausmų išraišką jo kūryboje (Z. Kymantaitė-Čiurlionienė, A. Herbačiauskas), imama įieškoti naujų kelių poezijoje (B. Sruoga). Taip buvo dar prieš aną pirmąjį didįjį karą. O po to karo net imta aiškinti Maironio "Jaunojo Lietuvos" nesant tautiškumo! Gi atsirado balsų iš pačios jaunosios mūsų kartos, šaukiančių, jog Maironis paseno (A. Venclova). Nepriklausomoje Lietuvoje Maironio garbė terūseno tik šiaip sau užvaičiai, o jaunoji kūrėjų karta (kad ir vagiliškai pasisavinusi jo kūrybos tradiciją) nudulkėjo sau naujais kūrybos vieškiais bei šunkeliais (Keturi Vėjai ir kiti).

Maironio paneigimas dar gerai prieš nepriklausomybės atgavimą ir jo pamiršimas nepriklausomybės metu tebuvo, vis dėlto, apgaulingi ir laikini reiškiniai. Juk auksas ir pelenuose žiba. Negalėjo nežibėti ir Maironis, jaunosios kūrėjų kartos apipustomas. Tegul jo kūryboje ir daug, kaip sakoma, yra propagandinių šūkių, skatinančių tėvynę mylėti ir už ją kovoti, tegul joje ir nėra tų prašmatnių formos gudrybių, kuriomis gali pasigirti išprususi naujoji poezija, bet vis dėlto tai yra gili poezija, ir Maironis mums yra tuo, kuo Vokiečiams yra Goethe ar Rusams Puškinas. Formaliniu atžvilgiu naujoji mūsų poezija Maironį, tiesa, pralenkė, bet jausmo gilumu ir jo tvirtumu kaž ar kada pralenks.

Kūryba yra amžina, kada ji mums šviečia įvairi-

ais atžvilgiais, kada ji į mūsų sielą prašneka įvairi-balse kalba. Kai Lietuvai atėjo ramus gyvenimas, atrodė Maironio kovos šūkių esą nebereikalingi. Užteko ilsėtis ant nepriklausomybės laurų ir laukti, kol priešas mus su visais tais laurais praris. Ir ar ne taip atsitiko? Ar ne per daug lepinomės? Ar ne per daug pasidavėm kūrybos ir gyvenimo estetizmui, minėtųjų novatorių taip uoliai pirštam? Ar nereikėjo ir tada maironiškos kovos su tautos ydom ir blygėm? Ir kodėl norėta tautą padaryti dievuku ir tik jam vienam tarnauti? Juk visi mūsų jaunieji poetai tegarbino formalinį estetizmą, sočiai tedainuodami apie "rūtų darželį" (A. Miškinis), kada tą darželį jau godžiai taikstėti išminti rytų ožys! Tik vienas B. Brazdžionis tepakėlė pranašišką balsą, bet jis, gali sakyti, tebuvo tyruose šaukiančiu!

Aukso eros tautų ir valstybių gyvenime ne amžiais trunka. Kūryba, kaip minėjau, yra amžina, kai ji mums ne vienu kuriuo nors atžvilgiu šviečia, kai ji ne vienam kuriam laikotarpiui tinka, bet kai joje išreikštos giliausios tautos sielos aspiracijos. Tautos etninių savybių, tautos aukščiausių siekimų, jos kovos už savo laisvę ir gerovę kūryboje pavaizdavimas nėra praeinamas reiškinys. Visa tai juk randame Maironio poezijoje. Tai ne sočių bonvivanų, ne ištautėlių, ne ateistų, — tai kilnių ir dorų lietuvių, mylinčių savo tėvynę ir Aukščiausiajį, poezija.

Ir štai tik dabar, kai visus tuos idealus mūsų gražiajame tautos darželyje pamynę begėdiškasis ožys, štai tik dabar pamatėm, kaip Maironis mums vėl brangus. Vėl prasidėjo Maironio branginimas, Maironio renesansas (atgimimas). Tą ypač jaučia tremties lietuviai. Vienais metais jie net dvi Maironio "Pavasario Balsų" laidas išleido! Net ir okupuotoji Lietuva Maironį leidžia: jam kelio nebeužkerta ir tie, kurie jį draudžia.

Netenka daug aiškinti, kodėl lietuviui netekusiam savo tėvynės, Maironis šiandien toks brangus. Juk jis mums iš vienos pusės rodo lietuvių - lietuvaiteis etninį idealą ("Už Raseinių ant Dubysos"), iš kitos kelia viltį ir drąsina kovoti. Juk, kaip ir kitados, Maironis mums yra pranašas:

Tai ko gi mūsų dvasia beliūsta,
Norint ne kartą ir širdį skausta;
Sakilę naktį varykim rūstą:
Diėnos šviesesnės ateitis rausta.

("Nedaugel mūsų).

Kai spaudžia nelaimės ir vargai, poetais klausia, ar mums tik raudoti? Jis ragina ginti šalį skaudžius nusiminimus ir stoti į kovą "kaip milžinas amžių baisus". Ne ašaros, ne raudos, vien vyriška valios jėga mus išgelbės:

Nei vaitoti, nei verkti nepratę visai,
Vien atstatom krūtinę, apkalta ledu.

("Jei po amžių kada").

Maironis drįso savo metu pasakyti atvirą žodį

MIGUEL DE MAÑARA

(Fragmento del cuadro sexto)

DON MIGUEL

¡Oh corazón mío! ¡Oh hijo mío!, nos has dormido y ya amanece. He aquí el día: llega y se asombra de encontrar en el cielo la luna de ayer. Ahí estás solo bajo las frías lágrimas de una noche perdida para siempre, solo con tus pensamientos de ayer, como la hierba segada. ¡Oh rostro en llanto!, ¡oh severa Eternidad!

(Silencio)

Todos han muerto. Estoy rodeado de muertos desconocidos. Los que mi corazón amó están muertos desde hace tiempo. Sólo uno me ha visto envejecer: el hermano jardinero, el que conoce el pensamiento de las hierbas y los proyectos del aire. Todos los demás han muerto. ¡Oh luna de la mañana! ¡Oh triste mirada de la Eternidad!

(Silencio)

Aún no se ha dicho todo, aún no se ha hecho todo. Hay que rezar, hay que obrar. El corazón inmenso de la angustia es como el ruido del ala quebrada sobre el agua. Durante toda, toda la noche, la angustia estuvo a mi lado como una enamorada esposa a la que se ha dejado de amar hace mucho.

(Silencio)

Hoy me he levantado antes que de costumbre y he juntado estas manos fuertes a la luz de la lámpara. Hoy tengo mucho que hacer y razón tiene mi corazón de amar la débil lámpara de la mañana y la oración maquina, en el frío vacío y azul que no cae de la luna y que no es el soplo de la mañana.

O. W. DE LUBICZ MIŁOSZ
(Versión de LYSANDRO Z. D. GALTIER)

mūsų tautos priešams, ar jie būtų rytuos, ar vakaruos, ar pietuos, jis savo satyra skaudžiai plakė ydaus negeroves. Ar šiandieną, tėvynės netekusių širdysna prabildamas, jis neišsako tų jausmų, kuriuos mes jaučiam savo priešams? Ar tai nėra Maironio renesansas mūsų širdyse? Ir jeigu mūsų kiekvienas turi būti savo tautos ambasadoriumi prieš svetimtaučius, mes savo širdy nešamės ir jiems rodome tik maironišką tėvynės meilę, nes jos ligšiol už jį nieks giliau neišreiškė. Ir paklauskime tik, su kokia meile, su koku veržlumu plaukia iš tremtinių lūpų ir širdžių Maironio religinių himnų žodžiai: "Marija, Marija, skaisčiausia lelija" ar "Apsaugok, Aukščiausias, tą mylimą šalį". Juk tik su Dievu lie-tuvis tegeba žengti per visas audras ir nelaimės:

O tačiau mes, be ašarų jungą dienos
Nešdami, be nakvynės keliaujame sau,
Ar mums' audros užkauks, ar kas kelią užstos.

Aukščiausias, tarnaujame Tau.
("Jei po amžių kada").

Maironis šiandien atgimė širdy lietuvio, palikusio savo tėvynę, kaip ir to, kurs vargsta Sibiro ir Kazakstano taigose; jis atgimė širdy partizano, gal beviltiškai kovojančio už savo tėvynę, kaip ir širdy lietuvio tremtinio, vargstančio nužmogintą buitį stovyklose, kaip ir lietuvio, esančio toli nuo tėvynės ribų, įvairiose pasaulio dalyse. Ir niekas mūsų taip neišmokė tėvynės mylėti, esant svetur, kaip Maironis. Nebūdamas tremtyj, o tik savo valia tėvynę palikęs ir kiekvienu metu dar laisvai galis į ją grįžti, poetas taip tyrai ir skaisčiai jos ilgisi, nors ir kaip svetimų kraštų grožis jį žavi. Ir kai jis gėrisi gamta nuo žavingo Rigi Kulm, jo siela veržias namo:

Ir tą šalį norėtų pasiekti akis,
Kur Dabysos atkrančiai žali!

("Rigi Kulm")

Ir kai žavingas Keturių Kantonų ežeras Šveicari-

José Fioravanti

"RESURREXIT"

JUOZAS KĖKŠTAS

* * *

Jeigu ateitų pas tave lietingą rudens vakarą vaiduoklis
ir tuščiom neregio akim tamsa
palieštų tavo veidą — būk rami. Žibuoklėmis
pasruvęs tavo žvilgsnis ir rasa,
blakstienose akių pavėsio
laukianti dienos prisikėlimo — neregę tamsą nugalės.

Žinau, nelengva bus, ir pergalė sunki, sunkesnė už visus
turėjusius įvykti pralaimėjimus.
Pakelti naktį griūvančią, kai ji išėlus sius
ir mėtys, nugalėta, akmenis kalėjimo,
į užmiršimą krentančio, nelengva bus.

Bet tu už ją tvirtesnė. Tavo žvilgsnis nemirtingas.
Jis užgest negali. Jis nežus.

ANTANAS VILUTIS

P O E T U I

Aukštai kalnuos pasistatei tu sau bakužę,
Nors ten gyvendamas sušalt gali:
Sustojai ten, kur vėjas piktas ūžia,
Nes aukštumas ir erdvė tu myli.

Tu pamilai gėles ir laisvę nemeluotą,
O plėšrų vilką žodžiais sutramdyt bandai.
Nuoširdžiai verkt gali, pats iš savęs nusikvatoti,
Kaip kūdikis mažytis, lopšyje kadai...

Su lyra susižiedavai, kad pats nebūtumei nykus.
Tokia tava lemtis, tokia tava dalia:
Amžinai minsi vienišus kalnų takus,
Nes nusileist pakalnėn tau nebevalia.

Joį poetą, rodos, liūliuote užliūliuoja, jis vėl mintimis
skrieja į brangiąją Lietuvą,

Ten, kur palangėms stiepias sužiurę
žemčiūgų žiedai,
Kur raudonmargę kreipia kepurę
Jurginų pulkai.

("Vakaras ant Keturių Kantonų Ežero").

Maironis riteris, stojas ginti silpnesnius ir nu-
skriaustuosius, kokiais mes esame, skelbias kovą už
mūsų teises priešams, Maironis poetas, mokas mus
švelnios tėvynės meilės ir rodas mums tos tėvynės
grožį, Maironis žmogus, kaip ir mes, primena mums,
kas mes esame ir kam kuo skolingi ("Lietuviais
esame mes gimę, lietuviais turime ir būt", kaip
Sauerveino himne), taigi Maironis šiandien susilau-
kė renesanso, kaip dar niekad ir truks jis tol, kol
susirasim ten, kur priklausom, ir kol gyvuos lie-
tuvų tauta.

O. V. Milašiaus "Lietuvių Tautos
Kilmė" Ispanų Kalba

Didelis mūsų bičiulis, "Amis de Milosz" Draugi-
jos narys — steigėjas, žymus Argentinos rašytojas
LYSANDRO Z. D. GALTIER verčia į ispanų kalbą
Oskaro Milašiaus veikalą — "Lietuvių tautos kilmė"
(Los origenes de la nación lituana).

Lysandro Z. D. Galtier kaip vienintelis paties auto-
riaus įgaliotas jo veikalus versti į ispanų kalbą, iki
šiول yra išleides šiuos Milašiaus veikalus: "Zydų
tautos iberiškoji kilmė" (Ed. Catholicas Argentinas
1935), "Apokalipsės raktas" (Letras de Mexico,
1941), "Milašiaus poemos" (Edit. Huella, 1941),
"Giesmės, psalmės ir maldos" (Edit. Mediterranea,
1943), "Miguel de Mañara" (Edit. Emece, 1947).
Vertėjas ruošia taip pat spaudai O. V. Milašiaus
"Poezijos Antologiją".

KULTŪRININKO TRAGIZMAS IŠTRĒMIME

(Rašytojo ir dailininko pasisakymai)

Prasidėjus masingesei emigracijai į užjūrius, mūsų kultūrininkų gretos vakarų Europoje praretėjo. Su pasišventimu išvarę Europoj gražų kultūros darbo barą, liudijanti tautos gajumą ir kūrybingumą, jie šiandien yra priversti keltis į tolimus kraštus, kur yra paliekami savo paties likimui. Čia, išsisklaidžius po dirbtuves ir fabrikus, jiems tenka pakelti ne tik sunkią medžiaginės egzistencijos našta, bet taip pat patirti skaudžiai jų darbo neįvertinimo smūgį. Nors ir kaip būtų aiškūs užjūriuose užtinkamos planingos ir rafinuotos antikultūrinės ir antilietuviškos akcijos šaltiniai ir tos akcijos tikslai — sunki kultūrininko būklė nuo to nepalengvėja, ananiptol — sunkios kūrybai sąlygos ir nesitiktų pavojų (organizuotų ir neorganizuotų) užtikimo faktas — jį dar labiau prislegia ir pakerta paskutines jėgas. Nenuostabu, kad kultūrininko tragizmo tremtyje klausimas yra vis dažniau keliamas spaudoje. Todėl norėtume supažindinti mūsų skaitytojus su Liudo Devydėno ir V. K. Jonyno pasisakymais šituo klausimu.

“...kaip savo namuose, taip tremtyje mūsų kultūrininkas paliktas savo paties valiai ir pajėgumui, tarsi įsitikinus, jog šis ariamas jautis ar šiaip, ar taip nepasitrauks iš savo vagos. Ir jis, tiesa, nepasitraukė ligi šios dienos, tačiau kultūrininkui šiandien grūmoja dar vienas išvietinimas — netekimas pačių pagrindinių kultūrinio darbo sąlygų...”

“Kai kas širdyje save ramindamas pasako: visiems grėšia išsisklaidymas, visiems ta pati našta. Ir taip ir ne taip. Dažnas sodininkas ras ir Australijoje sodą, inžinierius fabriką, vaizbūnas — turgaus aikštę, bet kultūrininkas neris nors ir menkų tremties kultūrinių organizacijų. Atstumai išsklaidys kūrybinei bendrijai būtinus ryšius. Sena tiesa — kultūrininkai nesusėja organizuotis, gyvenimo paktiškieji reikalai juos greičiau sužlugdo. Nesusėja irganizuotis ne dėl nesugebėjimo, bet nepritekdami jėgų ir laiko.”

“...Mums būtina visapasaulinė kultūros organizacija. Emigracija, tokia, kokia ji yra, sukiš į kasyklas, cukrinių švendrių plantacijas, fabrikus mūsų mokslininkus, rašytojus, dailininkus, muzikus ir kitus”.

“...Tėvynėje likusieji dūsta, studijuodami VKP (b) istoriją ir išvarę rytojaus netikrumu. Brataliausiu būdu jie išjungti ir iš kultūrinio tautinio darbo. Argi tatai mūsų neįpareigoja papildyti anuos nuostolius tėvynėje?”

“...Kultūrininkai turi jausti ir jaučia savo atsakomybę prieš tautą, tačiau gyvenimo tikrovė ir kai kurių savotiškas kultūrinių vertybių supratimas ir kultūrinio darbo įvertinimas tiesiog trukdo tuos li-

kiminės reikšmės uždavinius atlikti. Tai ir yra kultūrininko tragizmas ištrėmime”.

Antras pasisakymas tuo pačiu klausimu, kurio ištraukas norėtume pacituoti, yra dail. V. K. Jonyno straipsnis “Mūsų Kelio” 46 nr. iš š. m. birželio 15 d. V. K. Jonynas rašo:

“...vis didesniai kiekiai mūsų intelektualų emigravus į “laimės kraštus” ateina žinių, kad jie yra palikti savo paties likimui...”

“Išemigravus ir įsijungus į normalų gyvenimą, (kultūrininkai) turi fiziniu darbu pelnytis duoną. Žinoma, kad neprityrusiam šio darbo dirbti kultūrininkui po 8 val. darbo dienos fabrike nebeįmanoma ką nors kurti. Tokia padėtis nėra normali. Arba ji gali būti laikoma normalia tik tu, kurių tikslas — kad mes, lietuviai, su savo kultūrinėmis aspiracijomis kiek galint greičiau išnyktume nuo žemės paviršiaus. (Pabraukimas mūsų. Red.)

“Ką reikšia būti nepriklausomais, turėti savitą kalbą, dainas, papročius, literatūrą ir meną, šiandieną yra gyvais pavyzdžiais įsitikinęs kiekvienas emigrantas lietuvis. Neužmirškime, kad mus kitos tautos vertina tik kaip kūrybingai pajėgią ir savitą tautą ir todėl turinčią teisę gyventi nepriklausomu gyvenimu. Šiam teigimui bus reikalinga naujų prodymų. Iš kur jie atsiras, jei mes visi virsime tik kasdieninės duonos dirbėjai ir savojo pilvo vergai. Negalima egoistiniais sumetimais norėti, kad visi lygiai atliktų sunkų tremtinio karjeros kelią, kaip daugelis mūsų tai padarys, nes tokie bandymai nevienu talentą iš viso sužlugdytų, o prarastais laikais nebegrįžtų...”

“Mūsų akys krypta į užjūrio brolius Amerikoje, kurių organizuotumas įgalino mus išsilaikyti fiziškai ir kurių protas bei širdys, tikinės, išgirs lietuvių kultūrininką, neleidami tragiškai jam žūti...”

Visos šios L. Dovydėno ir V. K. Jonyno mintys yra aiškios, tiesios ir nereikalingos komentarų. Neabejojame, kad jos mūsų skaitytojų bus gerai suprastos ir įvertintos. Mes tik savotiškai visa tai norėjome priminti ir duoti akstiną gilesniam paliestojo klausimo pergalvojimui. (L)

Ugdykime tautinę sąmonę

Ryšium su pribrendusiu reikalu įsteigti Argentinos Lietuvių Bendruomenę, spausdiname mums prisiūstas kelias būdingas ir šviesias seno Argentinos gyventojų A. Jakubausko Putino mintis. Red.

Nėra pasaulyje tautos, kuri savo reikalais nesirūpintų. Vienos rūpinasi savo kultūrine pažanga, lenktyniaudamos tarpusavy literatūros, mokslo, technikos srityse, norėdamos pasitarnauti žm-jai. Kitos gi gyvena grobuoniškais tikslais: jų technika, mokslas, menas, ir patys žmonės — turi būti valdančiosios partijos vergai's. Kiekvienas mėginimas pasipriešinti “valdovų linijai” yra be pasigai-

Dr. J. MAČERNIS

NEUŽMIRŠKIME AMŽINOSIOS TĖVYNĖS!

Įvairiomis progomis primenama mums mūsų tėvynė Lietuva ir tai, kaip jos vaikai tenai žūsta. Dėja, daugelio mūsų čionykščių tautiečių ausis nebepasiekia prisiminimas, jog ir jie žūsta, ir tai žūsta ne laikinajai, bet savo amžinajai tėvynei. Tūkstančiai mūsų taip žūstančių tautiečių net nepastebi, kad jie žūsta. Jie yra gerai pavalgę, gražiai apsirėdę, turi gal net savo namus ir kitokius patogumus, dėl kurių jiems atrodo, kad jų gyvenimas yra visai tvarkoj. Palyginę savo dabartinį gyvenimą su jų turėtoju gyvenimu prieš porą dešimčių metų Lietuvoje, jie mano padarę didelę pažangą. Ir jie dalinai neklysta: medžiaginiu žvilgsniu jie be abejo pakilo aukščiau negu jeigu jie būtų pasilikę Lietuvos kaime. Bet dvasios žvilgsniu daugelis jų nusmuko žemiau: dvasia, kad galėtų plėtotis, reikalinga yra ramybės, susikaupimo. Didmiestis visada buvo žmogaus dvasios kapai, nes jame dvasia slopinama daugybe įvairiausių mažmožių: čia nuolat dairykis, kad tave nesuvažinėtu automobilis ar tramvajus, nuolat skubėk, kad kur beįtilptum, kad kur nepavėluotum, kad ką neužgautum ar kad tave kas nenuskriaustų. Kaime visi tie mažmožiai, visas miesto triukšmas atpuola. Tenai prieš žmogų nuolat atskleista plati Dievo knyga —

Jo sutvertoji gamta — ir net kaimo bernas visada turi pakankamai ramybės pažvelgti į tą gamtos knygą ir mintimis kilti prie jos Tvėrėjo.

Negalėdami pašalinti didmiesčio blogybių, turime pasirūpinti bent protarpiais suteikti

lėjimo slopinamas. Maža to. Jiems ištikimi žmonės skverbiasi į kiekvienos tautos, kiekvienos visuomenės organizmą. Jie sėja ligą visame pasaulyje. Jiems nesvarbu, kiek bus ašarų ir kraujo išlieta, kiek žmonių neteks duonos ir pastogės, kiek bus našlių, našlaičių ir invalidų, kad kita tiek badas ir šaltis išnaikins. Svarbu pasiekti tikslą: likusieji paviršiuje tarnaus pragaistingai programai; žmogus žmogui bus vilkas ir es vienas antą: brolis brolių, kaimynas kaimyną, tėvai vaikus, vaikai tėvus.

Šiandien didžiausias mūsų uždavinys — išlaikyti savo gyvybę ir iškovoti tautai laisvę. Savame krašte mūsų tautos sūnūs yra žudomi, tremiami, naikinama šimtmečiais kurta tautos kultūra. Gi išblaškytiems po visą pasaulį lietuviams grėsia nutautėjimas.

Taigi turime prieš save kelis nelengvus uždavinius: 1. Pavergtos tėvų žemės išvadavi-

savo tautiečiams galimybės mintimis pakilti į aukštesnes būties sritis, į vertybių pasaulį: tiesos, gėrio, grožio, šventumo. Į šventumo sritį, tiesa, mus kelia bažnyčia, į grožio sritį jau veda mus įvairūs meniškieji parengimai Lietuvių salėje, į tiesos gi ir gėrio vertybes kol kas, atrodo, permaža kreipiama dėmesio. O šios vertybės yra neatskiriamos nuo kitų dvasinių vertybių, jas pagrindžia ir papildo. Tiesa, daugelis mano, kad šią darbą galėtų atlikti knyga. Tačiau knyga yra geras vaštas ir tiesa tikrai tiems, kurie knygą iš mažens pamėgę ir kurie turi laiko joms skaityti. Dėja, dauguma mūsų tautiečių čionai yra kitokioje padėtyje: nuvargę prie darbo, jie nelabai benorės ilgai knaisiotis po knygas, ieškodami to ar kito klausimo išsprendimo. Visai kas kita pasiklausyti paskaitos ir gauti atsakymus į čiapat patiekiamus klausimus. Ilgametis mano darbas suaugusių švietime Lietuvoje parodė man, kaip noriai tokias paskaitas lanko ir darbininkai po sunkaus dienos darbo, kaip veikliai jie dalyvauja diskusijose, kaip pradeda domėtis svarbiais gyvenimo klausimais ir kaip nevienas iš jų pakreipia savo gyvenimą rimtumo ir kilnumo kryptimi. Be abejo, su laiku galėtume to paties pasiekti ir čionai. Juk turime visą būrį įvairių gyvenimo sričių specialistų. Netruksta nė patalpų bei progų. Reikia tik suorganizuoti ir pradėti. Tada mūsų kolonijos kultūrinis gyvenimas bus visiškai pilnas ir vispusiškai pažangus. Suskurdę ir nusigyvenę dvasiškai, prarasime ne tik amžinąją Tėvynę, bet ir žemiškosios išlaisvinti neįstengsime.

mas; 2. Tam tikslui turime sutelkti visas mūsų turimas kūrybines jėgas, kad jos galėtų tinkamai pasireikšti išėivijoje; 3. Išlaikyti išėivijos tautinę - kultūrinę gyvybę.

Ir mes ir mūsų vaikai turi pabusti iš letargo. Reikia organizuotis ir stiprinti spaudą, literatūrą, meną ir aplamai ugdyti tautinę sąmonę. Jeigu net svetimieji domisi mūsų tautos praeitimi, kalba, menu — kodėl mes patys neturėtume rūpintis savos tautinės sąmonės ugdymu?

Man teko patirti, kad norima mūsų tarpe įsteigti organizaciją, kuri mus visus apimtų. Tai būtų **Argentinės Lietuvių Bendruomenė**. Tebus man leista šioje vietoje pritarti gražiam sumanymui, pasveikinti iniciatorius ir išreikšti viltį, kad gražios minties įkūnijimo diena yra ne už kalnų.

A. Jakubauskas - Putinas

KULTŪROS NAUJIENOS

DIZERTACIJA APIE O. V. MILAŠIŲ

G. J. Židonytė, naujas Sorbonnos daktaras, parašė ir apgynė Paryžiaus universitete dizertaciją apie O. V. Milašių. Jos darbas įvertintas aukščiausiu pažymiu ir prof. J. M. Carré pagyrimu.

Veikalas apima penkias pagrindines dalis. Pirmoje dalyje apžvelgiama Milašiaus jaunystė, 11 vaikystės metų istorinės Lietuvos aplinkoje. Antroje nagrinėjamas tolimesnis Milašiaus gyvenimas ir pirmieji literatūriniai darbai: „Le Poeme des Decadences“ ir „Sept Salitudes“. Trečiosios dalies tema — Milašius filosofas, keliautojas, kosmopolitas. „Chefs d’Oeuvre liriques du Nord“, „Les Elements“, „L’Amoureuse Initiation“, „Miguel Mañara“, „Mephiboseth“ etc. vainikuoja šio laikotarpio Milašiaus kūrybą. Ketvirtoje dalyje nagrinėjamas paskutinis poeto gyvenimo laikotarpis. Šiame laikotarpyje jis išleidžia „Symphonies“, „Confession de Lemuel“, „Poemes“, „Contes et fabliaux de la vieille Lithuanie“, „Contes Lithuaniens de la mere Loye“, „Les origines de la nation lithuanienne“ etc. Pabaigoje nušviečiama Milašiaus asmenybė, kuri iš lietuviškos prigimties paveldėjo misticizmą, intuciją, dvasios gelmes, o prancūziškas auklėjimas pakreipė ją racionalizmo ir skepticizmo kryptimi.

„Milašius pilnai įkūnijo savyje Fausto išdidumą, puikybę ir maištingumą — su šv. Pranciškaus gailėstingumu ir meile. Šių dviejų prigimčių jis buvo dramatiška sintezė“ — rašo Židonytė.

Tai yra pirmas tokio didelio masto veikalas apie O. V. de L. Milašių.

VYTAUTAS KASIULIS HALLMARKO MENO KONKURSE

J. A. Valstybių organizacija Hallmark paskelbė pasaulinį meno konkursą 1949 m. tema „Kalėdos“. Paryžiuje šiame konkurse dalyvavo net 5000 dailininkų, kurių kiekvienas pristatė po vieną paveikslą. Iš šios masės darbų Jury komisija atrinko 200 geriausių kūrinių, kurių paroda iškilmingai atidaryta birželio 21 d. Beaux-Arts galerijoje Paryžiuje. Prancūzų spauda praneša, kad parodos dalyvių tarpe yra dailininkas Vytautas Kasiulis. Speciali Jury komisija padarė dar atranką 50 darbų, kurie bus išstatyti J. A. Valstybėse rengiamoje parodoje. Dailininko V. Kasiulio darbas pateko ir į šią atranką.

PABALTIO GRAFIKAI ROMOJE

Šių metų birželio mėn. Romoje, Kalkografijos Muziejaus patalpose, įvyko trijų Pabaltijo graf. darbų paroda: V. K. JONYNO, V. PETRAVICIAUS ir esto E. WIIRALTO. Paroda turėjusi didelio ir reto pasisekimo. Muziejaus direktorius Carlo Petrucci ta proga pareiškė savo didelį pasitenkinimą, pabrėždamas ne tik susižavėjimą, bet ir pagarbą tremtiniams menininkams, kurie sunkiomis gyvenimo sąlygomis nesedėjo rankų sudėję, bet išvystė tokios aukštos rū-

šies kūrybą, kuri stebina svetimtaučias savo originalumu, technikos tobulumu ir kuri gali drąsiai rodytis Vakaruose greta geriausių darbų, nebijodama konkurencijos.

A. ŠEŠPLAUKIS — TYRUOLIS FILOSOFIJOS DAKTARAS

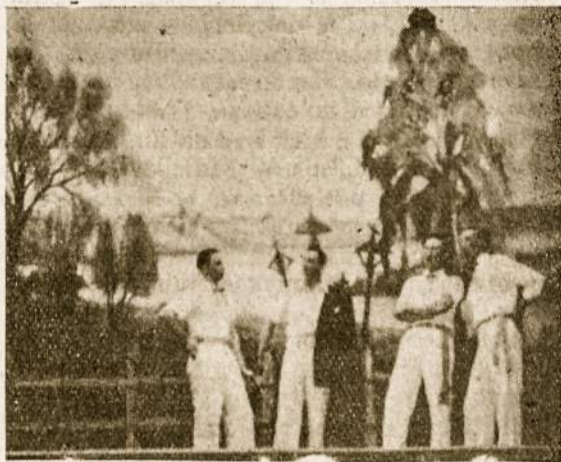
„LAIKO“ bendradarbis A. Šešplaukis — Tyruolis, kurio straipsnį „Maironio renesansas“ spausdiname šiame nr., neseniai apgynė dizertaciją „Herderis ir baltų tautos“ Innsbrucko universitete Austrijoje. Naujasis daktaras yra 39 m. amžiaus, 1933 m. baigė germanistiką Kauno universitete ir iki pat išvykimo iš Lietuvos mokytojavo įvairiose Lietuvos gimnazijose.

PROF. A. MACEINA Į ARGENTINĄ?

„LAIKO“ redaktorius gavo nuo prof. Antano Maceinos laišką, kuriame žymusis Lietuvos filosofas pareiškia norą atvykti į Argentiną. Nors jau anksčiau buvo kviečiamas įvairių P. Amerikos universitetų, tačiau susilaikė, tirdamas emigravimo ir darbo galimybes Argentinoje.

GASPARO VELIČKOS VEIKALAI

Argentinos lietuviams gerai žinomo veikalo „Šienapiūtė“ autorius Gasparas Velička šiomis dienomis atsiuntė labai įdomų laišką „LAIKO“ redaktoriui. Žymusis dramaturgas ir režisierius labai sielojasi dėl lietuviškojo meno likimo Naujajame Pasaulyje ir praneša, kad baigia atkurti pakeliui į J. A. Valstybes žuvusį veikalą „Nemunas žydi“, kurį netrukus atsiųs Argentinos lietuvių Tautiniam Ansambliui. Artimiausioje ateityje taip pat numato atkurti dar Lietuvoje parašytą ir Vilniuje pradėtą repetuoti veikalą „Kai Mituva išsiliedavo“, kurį taip pat mielai leisiąs pastatyti Argentinos lietuvių kolonijos scenoje. Kaip žinome, Gasparas Velička Lietuvoje buvo pirmojo Tautinio Ansamblio steigėjas ir režisierius, savo lietuviškąjį gyvenimą ir papročius vaizduoja-

„Šienapiūtė“ Lietuvių Salėje Avellanedoje (2-as veiksmas).

mais veikalais sujūdines visą Lietuvą ir ypač jos atgautąją sostinę Vilnių. Žymusis mūsų menininkas mielai sutiko bendradarbiauti "LAIKE".

TAUTINIS ANSAMBLIS VYKSTA I ROSARIO

Š. m. rugsėjo 10 d. Aleksandro Petravičiaus vadovaujamas Argentinos Lietuvių Tautinis Ansamblis su savo choru ir šokėjų grupe (viso 40 asmenų) — stato Gasp. Veličkos "Šienapiūtė" Rosario lietuviams (calle Paraguay 2448, Rosario). Ansamblis su savi mi atsiveš dail. R. Kuprevičiaus pieštas dekoracijas, prožektorius ir kt.

Rugsėjo 11 d. Tautinis Ansamblis dalyvaus Tautos Šventės proga ruošiamose liet. pamaldose Saladillo parapijos bažnyčioje ir bendrame susipažinimo pobūvyje.

NAUJI JONO VEDEGIO VEIKALAI

Argentinoje gyvenęs buv. gimnazijos direktorius ir dramaturgas Jonas Vedegys baigia naują 2 veiksmų pjesę "Dubysa skamba", kurioje vaizduojamas lietuviškojo kaimo gyvenimas su dainomis ir papročiais. Artimiausioje ateityje numato praplėsti scenos vaizdėlį "Tėvynės balsas". Vokietijoje su dideliu pasisekimu keletą kartų buvo suvaidinta J. Vedegio 4 veiksmų istorinė drama "Galinda", 2 veiksmų drama "In hoc signo vinces" ir 1 veiksmo drama "Laisvėjimas". Lietuvoje J. Vedegys parašė ir pastatė keletą scenos veikalų daugiausia iš moksleivių ir mokytojų gyvenimo.

RAŠYTOJO LINDĖS - DOBILŲ MINEJIMAS

Š. m. rugsėjo 4 d. Lietuvių Salėje įvyko Literatūros ir Meno Dr-jos viešas posėdis skirtas Rašytojo Julijono Lindės-Dobilo 15 metų mirties sukakčiai paminėti. Posėdį atidarė dr-jos pirm. A. Grauslys, savo paskaitoje apibūdindamas rašytojo asmenį ir kūrybą. Elena Ryselienė nupasakojo pagrindinio veikalo — romano "Blūdas" turinį ir jame keliamas idėjas. Jonas Vedegys, buv. rašytojo bendradarbis-pedagogas Panevėžio gimnazijoje, vaizdžiai nupiešė Lindės-Dobilo kaip Panevėžio gimnazijos direktoriaus ir pedagogo asmenį. Buvęs Panevėžio gimnazijos mokinys Ant. Baranauskas pasidalino savo įspūdžiais apie rašytoją kaip mokinių tėvą ir auklėtoją. Sus-me dalyvavo skautų atstovai, pagerbdami Lindę-Dobilą kaip skautų globėją ir garbės narį. Skautė E. Masiulytė padėklamavo B. Rutkausko eilėraščių, Lindės-Dobilo mirčiai paminėti. Baigiant buvo iškelti Kultūros Fondo, lietuviškos knygos platinimo ir pan. klausimai ir nutarta pasveikinti p-lę Židonytę, sėkmingai apgynusią doktorato darbą apie Oskarą Milašį Paryžiaus universitete.

Tenka apgailestauti, kad taip įdomus kultūrinis minėjimas mažai dėmesio susilaukė ypačiai neseniai atvykusiųjų tautiečių tarpe.

LIETUVIŠKI FILMAI

Rugpiūčio 28 d. Lietuvių Salėje J. Gilvydžio kino teatras "Vytis" rodė lietuviškus filmus iš Lietuvos ir vietinės kolonijos gyvenimo. Publika, kaip paprastai, netilpo salėje, kurioje paprastai sutelpa iki 800-900 žmonių.

Rugsėjis 1949

A. KUPREVIČIAUS KONCERTAS URUGVAJAUS SOSTINĖJE

Lietuvos Pasiuntinybės Pietų Amerikai rūpesčiu š. m. rugsėjo 9 d. 18.45 val. Montevideo "18 de JULIO" teatre įvyks Andriaus Kuprevičiaus koncertas. Programa:

- I. Bach, Mozart, Schumann, Čiurlionis.
- II. Tallat Kelpša, Debussy, Chopin.

Neabejojame, kad Urugvajaus sostinės muzikos žinovai, mėgėjai ir plačios lietuvių masės koncertu gyvai susidomės ir mūsų virtuoza tinkamai įvertins.

ANDRIAUS KUPREVIČIAUS KONCERTAS ARGENTINOS PRANCŪZAMS

Š. m. rugpiūčio 19 d. "Institut français d'Etudes Supérieures" salėje įvyko A. Kuprevičiaus koncertas. Programą sudarė Claude Debussy ir Fr. Chopin kūriniai.

LIAUDIES DAINOS MŪSŲ JAUNIESIEMS

Muzikas Vytautas Kerbelis, jau antrieji metai gyvenęs Argentinoje, neseniai baigė ruošti spaudai liaudies dainų rinkinį, pavadintą — "Lietuvių liaudies dainos mažajam pianistui". Dainų harmonizacija ir pritaikymas pianui yra originalus. Pirmą kartą pats autorius paskambins jas per radiją š. m. rugsėjo 11 d. lietuviškojo pusvalandžio metu ir Lietuvių Salėje Ayellanedoje Tautos Šventės proga.

NAUJOS LIETUVIŠKOS PLOKŠTELES

Š. m. rugpiūčio 10 d. Šv. Cecilijos Vyrų choras, pianistui A. Kuprevičiui akompanijuojant, įdainavo tris plokšteles su 6 lietuviškomis dainomis, kurių vienos ("Ei broliai") žodžius ir melodiją parašė pats choro dirigentas V. Rymavičius. Rugpiūčio 11 d. pianistas A. Kuprevičius įskambino Čiurlionio 2 Preljūdus, o smuikininkė Elena Kuprevičiūtė įgriežė Budriūno "Raudą".

ATEITININKAI VISAME PĀSAULYJE

Emigracijai iš Europos spartėjant, vis didesnis katalikiško jaunimo skaičius patenka į įvairias pasaulio šalis: J. A. Valstybes, Kanadą, Australiją, Venezuelą, Braziliją, Argentiną. Šiuo metu jau ir Argentinoje yra keliolika šiai bene seniausiai lietuviškojo mokslus einančio jaunimo organizacijai priklausančių narių, kurie netrukus rengiasi susiburti į vietos Ateitininkų klubą. Kad plačiame pasaulyje išsiblaškiusių ateitininkų veikimas būtų sėkmingesnis, Ateitininkų Centro Valdyba išleido programinį moksleivio ateitininko vadovą, pavadintą "Ateitininkiškuoju keliu". Knyga didelio formato, turi 103 psl., spausta rotatoriumi. Medžiaga suskirstyta į keturias sritis: religinę, organizacinę, tautinę ir bendrąją.

MATEMATIKOS IR FIZIKOS PAMOKAS

duoda 25 metus pedagogo darbą dirbęs Lietuvoje Dr. J. Mačernis. Kreiptis į Liet. Parapiją, T. E. 20 - 9027.

157

MOTERŲ SKYRIUS

BALTIJOS MOTERŲ TARYBOS ATSIŠAUKIMAS Į PASAULIO MOTERIS

Taikingoms ir darbščioms Baltijos Valstybėms, iškilus II pasauliniam karui, nebuvo lemta išlikti laisvoms ir nepriklausomoms.

Lemtingieji 1940 ir 1941 metai niekad neišdils iš Baltijos tautų atminties. 1940 m. birželio mėn. raudonoji armija okupavo Baltijos kraštus, o 1941 m. birželio 14 d. suėmė ir deportavo į Sibirą ir kitas tolimas koncentracijos stovyklas dešimtėmis tūkstančių baltiečių: estų, latvių ir lietuvių. Todėl birželio 14 d. Baltijos tautos laiko gedulo diena. Tą dieną mes prisimename visus tuos mūsų šeimų narius, brangius draugus, valstybininkus ir visuomenininkus, kuriuos sovietų valdovai deportavo į nepasiekiamas Sovietų Sąjungos tolimas. Šių žmonių likimas yra žiaurus. 1944 m. antrą kartą okupavę Baltijos kraštus, sovietai tęsia Baltijos kraštų piliečių deportacijas ir žudymus.

Šie liūdni Baltijos mažų, demokratišų šalių patyrimai turėtų būti įspėjimas visam plačiam pasauliui. Iš tikrųjų, bolševikinis tvanas gresia užlieti visą Europą, o toliau — ir visą pasaulį. Mes, estės, latvės ir lietuvišės moterys, remdamosios Altanto

Chartos principais, kreipiamės į Jus pasaulio moterys ir prašome pagelbėti mums sužadinti pasaulio opinią kovą dėl mūsų teisės atgauti Nepriklausomybę ir gyventi drauge su savo šeimomis savuose kraštuose. Mes prašome Vakarų demokratijas: užtikrinti mūsų kraštams demokratinę santvarką.

Mes šaukiame į pasaulį reikalaujamos pagalbos mūsų kankinamiems deportuotiems. Mes reikalaujame jų grąžinimo savo tėvynėn, kur jie galėtų tęsti savo nutrauktą darbą savo ir visos kultūringos žmonijos gerovei.

Mes, Baltijos Moterų Taryba, kreipiamės į Jus, pasaulio moters — sesės, turinčios jautrias širdis, kviesdamos jus drauge su mumis paminėti neteisingo ir neteisėto mūsų kraštų pagrobimo ir masinės deportacijos metines, proklamuojant birželio mėn. 14 d. Baltijos Susimąstymo Diena. Tą dieną prisijunkite prie mūsų, prašydamos Aukščiausiojo užtartinimo.

Prašome paskelbti savo spaudoje tą blogį, kuris buvo padarytas ir yra daromas mums. Mes prašome priminti abejingam pasauliui mūsų šurpią bylą, per Jūsų parlamento atstovus Jūsų kraštuose.

Kai visas demokratinis pasaulis įsisamonins ir realiai stos į kovą už žmogaus teises — tada ir mes galėsime atgauti savo Nepriklausomybę ir galėsime vėl tvarkytis demokratiniais principais. Tada mes grįšime į savo kraštus be jokio raginimo ir vėl pradėsime laisvųjų žmonių gyvenimą.

BALTIJOS MOTERŲ TARYBA:

MALL JÜRMA, Esčių Moterų Pirmininkė;
TEKLA ERDMANIS ENDZINA, Latv. Mot. Pirm.;
BIRUTĖ NOVICKIENĖ, Liet. Mot. Pirm.

“Birutės” Dr-jos vėliava su pirm. p. šautariene ir būreliu narių prie liet. Aušros Vartų bažnyčios Avellanedoje.

TEODORAS DAUKANTAS

Laiškai Tautiečiui

(A t s i m i n i m a i)

Mielas Tautieti,

norėčiau pasidalinti su Tavim savo ilgo ir audringo gyvenimo patyrimu, išgytu iš dabartinės epochos didingumo, pasaulio pažinimo, santykiavimo su kitais žmonėmis bei tautomis, pergyventų įvykių ir padarytų klaidų.

Gimiau 1884 metais, kai telefonas ir elektros šviesa buvo retenybė, kai dar nebuvo kinematografo, lėktuvo, automobilio, radio, totalitarizmo, fašizmo, bolševizmo, socializacijų bei kolektyvizacijų.

Kaip jūrininkas aplankiau 4 pasaulio dalis, pramokau suprasti keliolika kalbų, pergyvenu 1904-5 m. revoliuciją, 1908 m. žemės drebėjimą Messinoje. Gyvenau ir valdžios viršūnėse ir persekiojimų dugne. Daug kartų žūrėjau mirčiai tiesiai į akis, pavojus sutikdavau ir kaip bailys, ir kaip drąsuolis.

1908 METŲ ŽEMĖS DREBĖJIMAS
MESSINOJE

Prisimenu mano paties pergyventą katastrofą Sicilijoje, 1908 metais. Per žemės drebėjimą, laike 47 minučių, viename tik Messinos gražiame ir puošniame mieste žuvo 189.000 žmonių, 10.000 liko gyvų, 10.000 išbėgo į laukus, 10.000 atkasta iš po griuvėsių. Man pačiam teko praleisti mieste aštuonias dienas ir išgelbėti 17 asmenų. Nebijau karo, maro, nei bado. Nebijau bombardavimų. Bet žemės drebėjimo baisiai bijau ir antrą kartą nenorėčiau jį pergyventi.

ITALŲ KALĖDOS

Sicilijos žiema panaši į Argentinos žiemą. Naktys šaltos, drėgnos. Italų laivynas, kariuomenė, mokyklos atostogauja.

Esu laive su 80 vyrų įgula. Esame netoli Messinos. Ramiai miegu savo lovoje. Staiga pabundu, nes laivas neįprastai sudreba, tartum jo mašinos būtų staigiai pakeitusios judėjimo kryptį. Girdžiu ūžesį ir leidžiamo inkaro grandinės bildesį. Inkaras sveria 8 tonas, taigi ir grandys turėjo būt ne betkokios. "Turbūt pakilo viesulas" — pagalvoju ir snaudžiu toliau. Nes jei būtų koks pavojus, būtume šaukiami prie darbo. Taip dažnai neįvertiname įvykio svarbos.

"Italai šaukiasi pagalbos, Messinoje daug sužeistųjų" — ateina žinios iš rinktinės štabo. Skubiai ruošiamės ir plaukiame iš Porto Augusto į Messiną. Ruošiamė neštuvus sužeistiesiems. Tolumoje pasirodo raudona pašvaistė. Mus pralenkia britų laivyno rinktinė. Leidžia-

me inkarą, bet jūros dugnas nusmukęs ir grandinė nutrunka. Antrąją leidžiam labai atsargiai. Anglai ruošiasi darbui sistemingai, o mes, išsiblaškę, skubam. Į krantą išeinam pirmieji. Krantinė plyšo, nusmuko į jūrą vienu galu. Už jos giliai, net dugno neįžiūri, suplyšęs žemės paviršius. Tamsu ir niėko nesimato. Krante puikūs rūmai, didikų palociai stovi "kaip mūras", bet tai augaulė. Jų vidūs išgriauti. Akmenys, marmuras, plytos, paveikslai baldai ir kilimai — viskas vienoje kruvoje. Liustų, krištolų skeveldros, sudraskyti gobelenai, suskaldyti veidrodžiai, sugriuvusios sienos. Štai vienos tik pusė sugriuvo, o prie kitos, ant briaunos, maža lentinėlė kur ramiausiai stovi žibalinė lempa. Mūrai griuvo ir akmenys skylo, o nepritvirtinta lempa paliko stovėti. Kas besupras?

Viskas išgriauta, net šaligatvių nebėra ir grindinio nebesimato Karolio Korso gatvėje. Toliau seka šalutinių gatvių namai, kurių prišakinės sienos sugriautos. Lyg teatro scenoje matai kambarius, kuriuose žmonės "laimingai gyveno". Štai trečiame aukšte alkanos ištroškusios žąsys klykia narve. Antrame — pasikorus ant balkono jauna mergaitė. Kapinynas, sugriuvę paminklai, karstai keistai kyšo iš žemės ir plyšiuose matom baisiausius lavonus, išmėtytus griaučius. . .

Štai geležinkelio stotis. Bėgiai sulenkti į dvi rades S. Plentas nusmuko 3 metrais žemyn, o greta apelsinų "išarti" sodai ir medžiai stovi šaknimis į viršų. Visko neaprašysi.

Visų baisiausias reginys — "gyvi griuvėsiai", iš po kurių girdisi balsai, aimanavimai, raudos, verksmas, maldos ir keikimai. Tai užgriautų beviltiškas ir klaikus pagalbos šaukimas. "Gyvi lavonai" dar gyvena, nuvirtusių mūrų, lubų bei stogų belaisviai. Reikia juos gelbėti. Ne laikas lankyti miestą ir turistiskai juo žavėtis.

(B. d.)

ISPANŲ KALBOS KURSAI

Buvęs ilgametis Kauno ir Vilniaus universitetų profesorius **gen. Teodoras Daukantas** atidaro ispanų k. kursus Lietuvių Parapijos Mokyklos patalpose Avellanedoje. Panašius kursus jis yra vedęs tremtiniais Vokietijoje ir turi parašęs atitinkamą kursų pradedantiems ir pažengusiems. Suinteresuotieji prašomi nedelsiant užsirašyti Liet. Parapijos klebonijoje arba pas kursų vedėją: Cadorna 85, Wilde, T. E. 20 - 7665.

JAUNIMAS - TAUTOS ATEITIS

Skautas Vyt. Vaclovas Sviderskas

SKAUTO ĮSAKYMAI

Kiekvienas skautas įsipareigoja vykdyti 10 skauto įstatų, kurie yra svarbiausios skautiškojo gyvenimo taisyklės. Tik tas pilnai užsitarnauja skauto vardą, kuris pilnai vykdo šiuos skauto įstatus:

1. Skautas yra tiesus ir laikosi savo žodžio.
2. Skautas ištikimas Dievui ir Tėvynei.
3. Skautas yra naudingas ir padeda artimiesiems.

4. Skautas yra draugas artimui ir brolis kiekvienam skautui.
5. Skautas yra mandagus ir riteriškas. Skautė yra mandagi ir kukli.
6. Skautas yra gamtos draugas.
7. Skautas yra paklusnus savo tėvams ir vyresnybei.
8. Skautas yra linksmas, susivaldo ir nenusotoja vilties.
9. Skautas yra taupus.
10. Skautas yra blaivus ir skaistus savo mintyse, žodžiuose ir veiksniuose.

SKAUTO ĮSTATAI

Be įstatų skautai turi dar ir įsakymų, kurių taip pat yra 10:

1. Nelauk iš kitų nieko, bet visa duok pats, ką gali.
2. Gyvenk tėvynei ir žmonijai ir būk gamtos ir gyvulių draugas.
3. Būk riteris, neturtingųjų ir silpnųjų gynėjas ir tiesaus kelio sekėjas.
4. Stiprink savo kūną ir dvasią ir šviesk protą.
5. Tebūnie tavo valia kaip templė tam-

★

SKAUTAI DUODA ĮŽODI

Š. m. rugpiūčio 14 d. pirmą kartą Argentinoje susiorganizavusieji skautai lietuvių Aušros Vartų parapijos sode prie lietuviško kryžiaus duoda skauto įžodį — priesaiką tarnauti Dievui, Tėvynei ir Artimui. Viršuje matome pačią jauniausiąją skautę, duodančią iškilmingą pasižadėjimą. Už jos stovi skautų vadas Vyt. Lesniauskas. Apačioje didžiulė tautiečių minia, atvykusi į retą skautų šventę.

★

priai įtempta.

6. Sek skautų Globėją šv. Jurgį: naikink pikta pasaulyje, o pirmiausia pačiam savyje.
7. Tebūnie tavo pirmoji mintis apie kitus, o tik antroji apie save.
8. Auk į viršų, kaip galingas ąžuolas, bet nesilenk žemyn, kaip verkšlenąs gluosnis.
9. Būk rytoj geresnis, negu šiandien esi ir negu vakar buvai.
10. Turėk Dievą širdyje ir atmink savo šūkį BUDEK.

Tenka paminėti, kad šie įsakymai yra skauto, bet ne skautės.

J. E. RUSSELIS APIE SKAUTUS

Vienas žinomiausių skautybės aiškintojų, Kolumbijos universiteto prof. James E. Russell, šitaip rašo apie skautų programą:

“Skautų programa yra savo darbas, pritaikintas jaunuoliui. Ja kreipiamasi į jaunuolį ne tik kaip į jaunuolį, bet kaip į tampantį vyrą. Skautų programa nereikalauja iš jaunuolio to, ko vyras negali: žingsnis po žingsnio ji veda jaunuolį iš ten, kur jis yra, į ten, kur jis turi būti.

Skautybėje svarbiausią vietą užima metodas. Skautybė niekas kitas nėra kaip idealus ir sistemingas būdas vadovauti jaunuolio elgesiui.

Skautų programa auklėja iniciatyvą, savęs kontrolę, savivaldą ir pasitikėjimą savimi. Iniciatyvą auklėja ne tik pati darbo programa, bet ypačiai skautiškosios administracijos mechanizmas: skiltis ir draugovė, kurios savo esme yra demokratiškos. Skatindami skautuose linksmą, drąsų ir užmokesčio nelaukiantį norą pirmiausia daryti *gerus darbus* ir patarnauti bendruomenei, pasieksime daugiau, negu skatindami jų pažangą, drausmę ar žiniją: šiuo būdu jie išmoks ne įsigyti pragyvenimą, bet gyventi.”

SKAUTŲ ŠVENTĖ

Rugpiučio 14 d. visą lietuvių koloniją sujudino pirmoji lietuvių skautų šventė Avellanedoje. Prieš pietus, 10.30 val. buvo iškilmingas skautų vėliavos šventinimas. Pamaldų metu uniformuotos skautės ir skautai priėmė bendrą šv. Komuniją. Po pamaldų parapijos sode prie lietuviško kryžiaus skautai ir skautės davė iškilmingą įžodį, kurio klausėsi didžiulė minia tautiečių. Po pietų Lietuvių Salėje įvyko pirmasis liet. skautų parengimas, kuriame pirmąjį liet. skautų lauzą padegė buv. Lietuvos Skautų Šefo pavaduotojas gen. Teodoras Daukantas.

Savo atsilankymu pagerbė mus didelis lietuvių draugas rašytojas Lysandro Z. D. Galtier. Svečių tarpe buvo taip pat latvių skautų atstovai.

Lauzo programą meistriškai pravedė Argentinos

Akordeonistė Elenutė Deveikytė Lietuvių Salės scenoje

lietuvių skautų vadas V. Lesniauskas.

Šia proga tenka pastebėti didelį Argentinos lietuvių jaunimo susidomėjimą skautais. Net nelietuviškas lietuvių parapijos ribose gyvenęs jaunimas subruzdavo ir jau įteikė pirmąjį sąrašą norinčiųjų prisijungti prie lietuviškųjų skautų, kurių vadovų pasiaukojimas ir gebėjimas uždegti jaunimą yra tikrai vertas dėmesio.

Vyčio žodis

UŽSISAKOME ŽENKLELIUS

1947 m. rugsėjo 27 d. įvyko svarbus VYČIŲ klūbo posėdis, kuriame buvo iškeltas savos patalpos klausimas, kuris ir šiandien dar yra labai opus ir prašosi išpriandžiamas. Klubas be savo patalpos, kurioje būtų saugojami sporto įrankiai ir kitoki klubo reikmenys, negali sistemingai išvysti savo veikimo. Buvo paliestas ir antras svarbus klausimas — tai reikalas įsigyti Vyčio ženklelius. Ženklelis organizacijai yra netik propagandos, bet ir auklėjimo priemonė. Lietuviškajam Argentinos jaunimui negali būti tinkamesnio ženklo, kaip pačios Lietuvos ženklas — Vytis. Todėl ir buvo nutarta šiaurės Amerikoje, kur vyčiai nuo seno stipriai veikia, užsakyti meniškus Vyčio ženklelius.

Ta pačia proga buvo nutarta spalio 19 d. suruošti jaunimo pobūvį “La Polonesa” salone ir gautąjį pelną paskirti Lietuvių Salės ir mokyklos statybai. Nors dėl blogo oro parengimas išėjo silpnas, tačiau klubas nesusvyravo ir iš savo kasoje turimos sumos įteikė pirmąją savo auką lietuviškosios kultūros židiniui — 100 pezu.

T. ANGELAITIS

IŠĖJO TĖVELIS Į MIŠKĄ

Už aukštų Andų kalnų, prie Pacifiko vandenyno, 1.000 kilometrų į pietus nuo Čilės sostinės Santiago, pušynėliais apsuptoje sodyboje apsigyvenau atostogų. Mano didžiausias džiaugsmas: namuose buvo net 10 vaikų. Mes tuoj susidraugavom ir pradėjom mokyti dainuoti. Pirmiausia išmokome "Išėjo tėvelis į mišką". Tą dainą išvertėm ir į ispanų kalbą: "Ha salido el papa al bosque". Lengvai išmokom ir "Mano tėvelis buvo kalvelis" ir "Paukė žaselė". Visi pamatė, kaip graži yra lietuvių kalba. Vaikai visada noriau dainuodavo lietuviškai, negu ispaniškai. Net pats mažiausias Augustinas, vos pradėdas kalbėti vyras, pribėgdavo ir sakydavo: "Vamos al chuncho". Taip jis tą dainą vadindavo ir uždainuodavo: "El papá — pelėda, la mamá — pelėda todos los niños — pelėda". Kiek visiems tada būdavo iš Augustino dainos juoko! Uolesnės dainininkės, Teresėlė ir Angnietė, nusirašė lietuviškus žodžius, kad neužmirštų ir nvykusios į mokyklą galėtų uždainuoti.

Išmokome ir lietuviškų žaidimų: "Katė ir pelė", "Trečias bėga", "Paskutinė pora bėga" ir k. Ypatingai vaikai pamėgo žaisti žiedelį dainuojant "penki litai šešiasdešimt centų". O kai išvykdavom į pušynėlį, tai ten iš skujų ir samanų statydavom pilis, rūmus ir bažnyčias. Tik Fernandas su Eduardu rimtai dirbdavo: ieškodavo retesnių vabzdžių, kuriuos po atostogų žadėjo įteikti gamtos mokytojui.

Vakarą budavom jau kiek pavargę. Bet prieš vakarienę visi suklaupdavom prieš Marijos paveikslą. Net mažasis Augustinas mėgindavo kalbėti "Sveika Marija". O po vakarienės dar turėdavom koncertus. Dainuodavom vieną dainą lietuvišką, o kitą ispanišką.

Rytais netoliese mažoj medinėj koplytėlėj būdavo šv. Mišios. Kai suskambėdavo pirmasis varpelis, visi vaikai pradėdavo iš lovų risti ir skubiai rengtis į bažnyčią. Sunkiausiai būdavo Onutei. — Onut, — sakau vieną dieną —, šiandie berods niekas į šv. Mišias nepavėlavo. Onutė nuraudo ir pašnibždomis tarė: "Rytoj aš ateisiu anksčiau". Onutė savo žodį įvykdė.

Bažnytėlėje mama skaitydavo balsiai Mišių maldas. Fernandas su Eduardu Mišioms patarnaudavo. O kaip gražu būdavo, kai toj mažojoj, tarp ošiančių pušaičių, koplytėlėje visi užgiedodavome! Rods ir paukšteliai medžiuose linksmiau ir smarkiau sučiulbėdavo, o kartais net pelytė iš kažkur atbėgdavo lyg paklausti norėdama. Mažasis gi Augustinas vis arčiau altoriaus bėgdavo žiūrėti kaip keistais drabužiais apsirengęs kunigas. Tačiau "Vamos al chuncho" nedrįsdavo pasakyti.

Po vaidinimo "Išėjo tėvelis į mišką" Loma Colorada, Čilėje, 1949 m. sausio mėn. Užpakaly stovi kun. A. Kardauskas ir kun. Dr. T. Narbutas.

Greit prabėgo tos gražiosios atostogų dielės. Baigiant suruošėme iškilmingą vakarą. Suvaidinom "Išėjo tėvelis į mišką". Karoliukas buvo tėvu, Onutė — motina, Fernandas, Eduardas, Teresėlė, Agnietė, Lucija, Marytė, Augustinas ir Henrikas — vaikai. Visi pelėdą šovė, visi nešė, pešė, kepė, valgė... Džiaugėsi visi ir tėveliai ir vaidintojai ir kaimynai, kurių buvo prisirinkusių pažiūrėti ir išgirsti lietuvišką dainą.

"ŽIBURIAI" APIE MUS

"Žiburių" 55 (250) nr. (1949.6.11.) tilpo Pr. Budrio straipsnis — "Bugi Bugi ir Milašius", kuriame yra suglaustai pavaizduotas Argentinos lietuvių kultūrinis gyvenimas. Paduodame kelias būdingesnes straipsnio mintis:

"... Argentinos lietuvių kolonija aiškiai žengia į naują etapą ir niekas jau to sutrukdyti negali. Medžiagiškai susitvarkiusi senoji išeivija plius gražus, nors dar neskaitlingas, kultūrininkų būrelis — turi duoti gerą rezultatą. Tuo mes šventai tikime. Pirmieji vaisiai jau noksta ir bręsdami gaivina grožio ištroškusį darbo žmogų...

"... Vienas iš didžiausių darbų, kokius padarė paskutiniu laiku Argentinos lietuviai, yra gražios, talpios salės ir mokyklos pastatymas Avellanedoje. Turime taip pat kultūrininkų kadra, susidedantį iš kelių senų užsikonservavusių išeivių ir naujai atvykusių tremtinių...

"... Darbas nėra lengvas. Didžiausias sunkumas — stoka jėgų ir laiko medžiaginiam kultūrininkų susitvarkymui...

"... Bet mes nieko nekaltiname. Mes tik konstatuojame faktą. Ir darome išvadą: eisime savo pareigas, nors jėgų ir laiko stigtų...

"... Mūsų kultūrininkai Argentinoje yra pasiryžę pakelti sunkumus ir vargą. Jų darbus žymės mėlė savam kraštui ir lojalumas juos priglaudusiai sveitingajai Argentinai..."

VISAME PASAULYJE

KOMINFORMO IR TITO KOVA

Jau nekuris laikas prasidėjęs kivirčas tarp Kominformo ir Tito įgavo aštresnes formas. Dabar nebeprasitenkinama protestų notomis tarp Maskvos ir Belgrado, bet pradėdama jau žvanginti kardais. Sovietai gabena tankus į Vengrijos — Jugoslavijos pasienį, kai tuo tarpu Sofijoje tariasi Lenkijos, Rumunijos, Vengrijos, Bulgarijos karo komisari. Tuose pasitarimuose dalyvauja ir Rumunijos užs. reikalų komisarė Pauker. Amerikonų diplomatai yra tos nuomonės, kad Kominformo — Tito ginčas turėsias išsispirsti artimiausiomis dienomis. Ar Sovietai išdrįs ginklu priversti paklusti neklaūžadą Tito, sunku pasakyti, nes Balkanais yra susirūpinę ir anglai su amerikiečiais. Sovietai norėtų Balkanuose įsteigt aviacijos bazes, iš kur galėtų viešpataut Viduržemio jūroj ir Artimuosiuose Rytuose. Tuo būdu nieku pavirstų Graikijos prietiltis, dėl kurio amerikoniai išleido milijonus dolerių o graikai paaukojo tūkstančius savo kareivių. Aišku, kad Sov. Sąjunga visom priemonėm stengsis neklaūžadą Tito nuverst, nes yra pavojaus, kad ir kiti raudonieji "dievukai" už geležinės uždangos gali tėtiškomis mintimis užsikresti ir išsprusti iš Maskvos globos. O Sov. Sąjunga savo priešų likvidavimui turi pakankamai priemonių ir prityrimo: ji turi specialiai paruoštus agentus pilietiniams karams ir sabotazams organizuoti. Paskutiniu laiku ypač padidėjo Jugoslavijoje geležinkelių katastrofos, gaisrai. Dėl neiškilios priežasties kilo gaisras didžiausioje Jugoslavijos aliejaus rafinerijoje, kur, be abejo, savo nagus buvo prikišę Kominformo agentai. Savaime suprantama, kad vienas Tito neatsilaikys prieš Maskvos spaudimą, jei jo, išeidami iš savo išskaičiavimų, nepalaikys anglai ir amerikoniai. Jau pats Tito tiesia į amerikiečius pagalbos ranką, prašydamas suteikt 250 milijonų dolerių paskolą.

STREIKŲ BANGA

Antroj liepos mėn. pusėj prasidėjo didelis darbininkų streikas Chilėj. Vyriausybė ėmėsi labai griežtų priemonių streikui sukliudyti: pasiuntė į streikuojančias vietas karo laivyno, pėstininkų dalinius, kariuomenės pagalba užėmė anglių ir rūdos kasyklas. Suėmus virš 400 komunistų, kurie buvo to streiko organizatoriai, vyriausybė tapo padėties viešpačiu, nors karo stovis visam krašte dar tebesitėsia.

Tuo pačiu laiku didelio maštabo streikas įvyko ir Suomijoje, kuris ir dabar dar nėra galutinai pasibaigęs. Jo organizatoriai irgi yra komunistai. Suomijos kariuomenė ir policija yra pasiruošusi, bet kokiam komunistų netikėtinumui užbėgti už akių, tačiau Suomijos komunistai žada kreiptis į Maskvą prašydami pagalbos. Kadangi Suomija yra Sov. Są-

jungos pašonėj, vyriausybei bus sunku atsilaikyti prieš sovietinį spaudimą. Tačiau mes žinom, kad suomiams kovai už savo laisvę drąsos netrūksta.

Brazilijoje taip pat buvo užsiliepsnojęs komunistinis streikų sąjudis, bet vyriausybei pavyko pačioj pradžioj jį nuslopinti.

ATLANTO PAKTAS JAU "PO STOGU"

Liepos 24 d. buvo ratifikuotas Atlanto paktas ir nuo tos dienos prasidėjo jo galiojimas. Jis turi tik grynimosi charakterį, tačiau yra vienas iš pačių svarbiausių laimėjimų prieš sovietinę ekspansiją. Gal sovietų grobuoniškas apetitas kiek ir sumažės, ypač po to, kai amerikiečių aviacijos vadas, generolas Vandenbergas, aiškiai pabrėžė, kad š. Amerikos vienintelis priešas gali būti tik Sov. Sąjunga ir kad karo atveju būsiančios prieš užpuoliką pavartotos atominės bombos ir bombardavimo taikiniai jau dabar esą išrinkti.

VOKIETIJOJ SUDAROMA VYRIAUSYBĖ

Liepos 14 d. įvyko Vakarų Vokietijoje pirmi po šio karo rinkimai vyriausybei sudaryti. Šiuos rinkimus laimėjo krikščionys demokratai, surinkdami daugiausia balsų ir gaudami 139 vietas seime. Antroj vietoj eina socialdemokratai, gavę 131 vietą. Komunistai smarkiai pralaimėjo tegaudami tik 15 vietų. Seime yra iš viso 402 vietos. Šiuos rinkimus tikėjosi laimėsią socialdemokratai, bet jiems pakenkė tas faktas, kad jie perdaug bičiuliuosivi su Anglijos darbo partija, norėjo suvalstybinti stambiąją pramonę ir laike rinkiminės kampanijos netolerantiškai išsireikšdavo tikinčiųjų adresu. Šią pirmąją pokarinę Vokietijos vyriausybę sudarys krikščionys demokratai kartu su laisvųjų demokratų partija.

ANGLIJOS DARBO PARTIJOS VIEŠPATAVIMO VAISIAI

Buvęs tos partijos narys ir seimo atstovas A. Edwards kritikuoja dabartinę Anglijos vyriausybę už nesugebėjimą tvarkyti ekonominio gyvenimo. Darbo partija suvalstybinio anglių kasyklas, geležinkelius, transporto priemones. Pasėkoj to sumažėjo gamyba. 1948 m. buvo iškasama 158.000 tonų anglies mažiau, negu 1938 m., nežiūrint, kad vyriausybė įdėjo 25 milijonus svarų sterlingų anglių pramonės mechanizacijai. Suvalstybinus geležinkelius reikėjo suvalstybinti ir auto transportą, nes suvalstybinti geležinkeliai nebūtų išlaikę konkurencijos su privačiais autobusais. Tuo tarpu plieno produkcija, kuri tebėra privačiose rankose, 1948 metais pagamino 4 milijonus tonų plieno daugiau, negu 1938 m. Reikia pastebėti, kad plieno parmonėj per 30 metų nebuvo nė vieno streiko! Kaip priežastį

PAVERGTOJE LIETUVOJE

PABALTIEČIŲ GEDULO DIENA DANIJOJE

"LAIKO" korespondentė Danijoje Irma Jorgensen praneša, kad š. m. birželio 1 d. Danijoje gyvenantieji 1700 pabaltiečiai buvo paskelbę viešą gėdą dėl prieš 8 metus Pabaltyje įvykdytų masinių vežimų į Sibirą. Ta proga danų spaudoje buvo apstu straipsnių ir informacijų apie padėtį Baltijos kraštuose. Danų spauda taip pat paminėjo, kad Danijos karaliui, atvykusiam į Thisted miestą, kuriame yra lietuvių tremtinių stovykla, buvo įteikta tremtinių gėlių puokštė. Gėles įteikė mergaitė ir berniukas, pasipuošę lietuvių tautiniais rūbais.

PABALSTIEČIAI VYKSTA Į KANADĄ

Mūsų korespondentė Danijoje Irma Jorgensen mums praneša iš Kopenhagos, kad š. m. rugpjūčio mėn. iš Danijos į Kanadą išvyko 84 pabaltiečiai. Ruošiami nauji transportai.

PABALSTIEČIAI NOVOSILINO KONC. STOVYKLOJE

"Stockholms Tidningen" pranešimu sovietų konc. stovykloje "Novosilino" (35 km. nuo Leningrado) yra likę tik pusė tų pabaltiečių, kuriuos rusai ten išvežė 1946 m. Visi kiti jau mirę.

Daugumas kalinių yra nuteisti po 10 — 15 metų priverstinių darbų. Nuteisti už duoklių nemokėjimą arba už antisovietinį nusistatymą. Jų sąlygos yra nežmoniškos. Darbo diena — 12 val. Mirtinguma didelės, maistas blogas, darbas sunkus ir ilgas.

Irma Jorgensen

DEPORTACIJOS

Iš Vilniaus Lukiškių kalėjimo kas trečiądienį būdavo išvedama viena 5—3000 žmonių grupė į stotį ir iš čia transportuojama į Rusijos gilumą. Suimtųjų kolonas lydėdavo labai stipri apsauga ginkluota net kulkosvaidžiais. Vilniuje yra net 23 kalėjimai, iš kurių suimtieji vežami į Sibirą.

gamybos kritimo suvalstybintoj pramonėj Edwards laiko tinkamo vadovaujančio personalo stoką ir perdidelį biurokratizmą.

EUROPOS JUNGTINĖS VALSTYBES

Liepos 8 d. Strassburge susirinko dešimtys Europos valstybių užs. reikalų ministrai aptarti Europos bendriems klausimams. Nutarta dar į suvažiavimą įsileisti Graikijos, Turkijos ir Islandijos atstovus. Dideli ginčai iškilo dėl Vokietijos atstovų priėmimo. Prancūzija ir Anglija priešinosi, o Churchillis labai palaiko Vokietijos pusę. Šiame suvažiavime tariamasi dėl muitų sumažinimo tarp Europos valstybių, norima palengvinti susisiekimą, įvedant bendrą pasą, stengiamasi siekti glaudesnio ekonomiškio ir dvasinio bendravimo tarp Europos tautų.

VILNIAUS MIESTO VAIZDAS

1948 m. lapkričio 21 d. iš Lietuvos grįžęs karo belaisvis vokiečių papasakojo, kad paskutiniu metu Vilnius darąs gana teigiamą įspūdį. Griuvėsių nėra, veikia vandentiekis, nors ir šlubuodama veikia elektros stotis, kuriai naują turbiną neseniai parvežė iš Berlyno AEG įmonių. Vilniaus miestui elektros energiją be atstatytos Elektros jėgainės dar teikia trys amerikiečių traukiniai, kurie gamina energiją. Vienas šių traukinių neseniai sprogo. Mieste tap pat kursuoja autobusai. Mieste gana gyvas judėjimas, daugumą gyventojų sudaro rusai, nes lietuviai stengiasi išvykti į Kauną, o lenkų Vilniuje kaip ir nėra. Mieste didesnę dalis bažnyčių veikia, kai kurios paverstos garažais ir dirbtuvėmis (šv. Rapolo bažnyčia). Miesto krautuvėse esama gana daug prekių, bet kainos yra aukštos. Didžiausias magazinas yra VUM (Vilniaus Universalinis Magazinas), kuriame galima visko gauti.

VILNIAUS ĮGULA

Vilniuje stovi dvi divizijos lietuvių ir rusų kariuomenės. Šnipiškių kareivinėse stovinti 4-ta lietuvių šarvuočių divizija, Gedimno kalno apačioje esančiame parke yra pristatyta daug barakų ir čia esanti 17-ji pėst. divizija, kurios štabas yra tame pat parke pastate, kuriame buvo lietuvių 1-os div. štabas. Antakalnio kareivinėse yra rusų dalinys Nr. 2301 (pėstininkai), o savanorių prospekte buvo NKVD kavalerijos dalinys. Prie Vilniaus vandentiekio esančiuose pastatuose esą buvusi lietuvių 2-ji divizija.

PASŲ KONTROLĖ

Visų gyventojų pasai tikrinami kas 4 savaitės. Įmonėse pasai surenkami ir nunešami į miliciją perregistruoti. Taip pat būdavo perregistruojami ir beleisvių dokumentai. Jeigu gatvėje patikrinimo metu nerasdavo reikalingų pase atžymėjimų, tai toks pilietis būdavo suimamas. Neturint reikalingų dokumentų mieste sunku išsiversti, nes kontrolės dažnos ir milicijos daug. Vilniaus milicijos štabas yra Trakų gatvėje Nr. 21.

KAINOS

Paskutiniu metu Lietuvoje buvo šios kainos: jautienos 1 kg. 12-15 rublių, kiaulienos 1 kg. 20-25 rb., lašinių kg. 45—50 rb., cukraus 1 kg. 12 rb., sviesto kg. 50—55 rb., pieno 1 litr. 5 rb., kvietinių miltų 1 kg. 10—12 rb., 1 litr. grietinės 20—25 rb., rugių centneris (50 kg.) 120 rb., bulvių 50 kg. 40—50 rb., ilgi batai 800 rb., pusbačiai su gumpadais 180—200 rb., rusiškas kostiumas nuo 300 rb., europiškasis kostiumas iki 1500 rb., žieminis paltas iki 1500 rb., 1 litr. degtinės 100 rb., tabako 100 gr. 6.80 rb., pusė litr. 6 rb., tabakas lapais 1 kg. ligi 25 rb. (vietinės gamybos), vokiškas laikrodys "Tiele" 175 rb. (ilgiausiai eina kelius mėnesius), kambarys "Bristolio" viešbutyje vienai parai 20—30 rb.

SPORTAS

"GRANDIS" — ZONOS "A" NUGALĖTOJAS

Rugpjūčio 21 d. River Plate sporto aikštynė įvyko baigminės zonos "A" (Division Ncvicios) krepšinio pirmenybių rungtynės tarp "Grandies" (pirmenybėse dalyvauja "Racing Club" vardu) ir "Independiente". Žaidimas baigėsi aiškiai ir pelnyta grandiečių pergale 53-29, pirmąjį kėlinį laimint taip pat tvirtai 24-6.

Po šio laimėjimo "Grandis" yra zonos "A" nugalėtojas. Netolimoje ateityje grandiečiai susitiks su zonos "B" laimėtoju "Boca Juniors" dėl galutinio savo diviziono meisterio vardo.

"Grandis" šiose pirmenybėse atstovauja sekantieji žaidėjai A. Kaibutas, A. Arlauskas, E. Čepelevičius, V. Grabauskas, J. Bandžius, V. Bandžius, A. Antauskas ir Z. Jaunius.

★

Anglijos lietuvių krepšinio ekipa "Kovas", dalyvaujanti 1949 m. Anglijos krepšinio pirmenybėse Manchesterio sporto klubo "Oldham" vardu, žaidė Londone baigminės rungtynes prieš amerikiečių studentų ekipą "Latter Day Saints". Rungtynes laimėjo amerikiečiai pasekme 79—28 ir tuo būdu tapo Anglijos krepšinio meisteriu, o lietuvių "Kovas" — Anglijos vicemeisteriu. Prieš pakliūdami į baigmines varžybas, koviečiai išsikovojo Manchesterio apygarde I-ą vietą, bei įveikė kitų apygardų nugalėtojus.

★

Š. m. gegužės 22 d. Hamburge, viešint iškiliesiems švedų lengvaatlečiams, buvo surengtos lengv. atletikos varžybos, kuriose ryžosi išbandyti savo jėgas ir žinomas mūsų sportininkas Br. Keturakis. Jis dalyvavo 15 km. ėjimo varžybose, kur konkurentais buvo 1936 m. pasaulinės olimpiados dalyvis vokiečiai Bleiweiss, švedas Perrson, nauja vokiečių ėjimo žvaigždė Slicker ir patys geriausi vakarų Vokietijos ėjikai. Br. Keturakis užėmė 4-tą vietą, sukardamas šį atstumą per 1 val. 21 min. 42 sek., tuo pačiu pasiekdamas naują Lietuvos rekordą. Sėkmingai pasirodžius tokioje stiprioje konkurencijoje, bei teisėjams pripažinus mūsų turint gražiausią ir teisingiausią ėjimo stilių, vokiečiai labai mielai kvietė mūsų tautietį startuoti ateityje už Vokietijos rinktinę. Taip pat tenka paminėti, kad Br. Keturakis tremtyje pasiekia jau net trečiąjį rekordą.

SVETUR

★ Japonų plaukikas H. Furuhashi pasiekė naują pasaulinį 1500 m plaukimo rekordą laisvame stiliuje, praplaukdamas šį atstumą per 18 min. 19 sek. Tai jau trečiasis rekordas, pasiektas šio japono kelių savaičių laiko bėgyme.

★ Belgrade įvyko tarpvalstybinės futbolo rungtynės tarp Jugoslavijos ir Izraelio, kuriose jugoslava

sirodė pranašesni ir įveikė žydų vienuolikę 6—0. Neužilgo įvyks revanšas Tel Avive.

★ Rugpjūčio 20 d. Anglijoje prasidėjo I-sios lygos futbolo pirmenybės. Tą dieną įvairias sporto aikštes aplankė 1.1400.000 žiūrovų, kas aiškiai rodo, kad futbolas Anglijoje yra labiausia mėgstama sporto šaka. Dienos staigmena buvo garsiosios komandos "Arsenal" pralaimėjimas prieš "Burnley" 0—1.

Gintaras.

"LAIKO" BENDRADARBio C. VERAX STRAIPSNIAI

P. Amerikos spaudoje apie bolševizmą ir Lietuvą

El Dia (žymiausias Urugvajaus liberalinis dienraštis): Ya andan escasos de esclavos los Soviets? — Ar Sovietams jau pritrūko vergų? 5.XI.1948.

El Dia: Unos al paraiso y otros del paraiso — Vienį į rojų, kiti iš rojus... 6.XI.1948.

El Dia: Pasaportes de esclavos — Vergų pasai. 7.XI.1948.

El Pueblo (Argentinos kat. dienraštis): La persecución del catolicismo en Lituania — Katalikybės persekiojimas Lietuvoje. 7-8.XI.1948.

El Bien Publico (Urugvajaus kat. dienraštis): Como en los primeros tiempos del cristianismo — Kaip pirmaisiais krikščionybės laikais. 16.XII.1948.

El Pueblo: Lo que oculta la cortina de hierro — Ką slepia geležinė uždanga 18, 21.25.XII.1948.

El Dia: Moscu, la Meca aislada. — Maskva, nepasiekiamoji Meka. 1.I.1949.

El Dia: Lituania a traves de sus poetas — Lietuva savo dainių poezijoje. 13.II.1949.

La Mañana: Otra Nación martir 16.II.1949.

El Diario Ilustrado, Santiago de Chile: Gloria y tragedia de un pueblo. 16.II.1949.

El Dia: Las naciones se determinan por si mismas. — Tautos apsisprendžia pačios. 16.II.1949.

El Siglo, Bogota: (Tą patį), ir Lituania y sus poetas — Lietuva ir jos poetai. 24.IV.1949.

El Pueblo: Atomo, Microbios, Gases. 21.V.1949.

El Pueblo: El Desinform. 24.V.1949.

El Pueblo: Liquidación moral del enemigo — Moralinis priešų likvidavimas. 26.V.1949.

El Pueblo: La desgracia de Lituania — Lietuvos nelaimė. 16.VI.1949.

El Dia: La primera victima del imperialismo sovietico — Pirmoji sovietinio imperializmo auka. 15.VI.1949.

El Dia: Siniestra orden del Politburo para destruir naciones — Siaubingas Politbiuro įsakymas tautoms naikinti. 23.VI.1949.

El Dia: Advertencia para todas las naciones. — Įspėjimas visoms tautoms. 27.VI.1949.

El Pueblo: Lo que oculta la cortina staliana. — Trys straipsniai. 24—26.VI.1949.

El Pueblo: La lucha con la bestia apocaliptica — Kova su apokaliptiniu žvėrim. VIII.1949.

KRONIKA

CORDOBA

LIETUVIŠKOS PAMALDOS KORDOBOJE

Š. m. rugpiūčio 21 d. Kordobos lietuviai ilgai minės. Tą dieną iš tolimo Buenos Aires atvykęs jaunas entuziazmo pilnas kun. K. Černiauskas M. I. C. Sagrada Familia bažnyčioje laikė pamaldas Kordobos lietuviams. Išskyrus kelis naujai atvykusius, svečio dar niekas čia nepažinojo. Tačiau jo pasirodymas prie altoriaus, jo atlaikytos pamaldos, o ypač pamokslas, nors trumpas bet turiningas, sutirpdė ledus, atsirado tarp jo ir mūsų vidinis kontaktas. Tai buvo ypač pastebima, kai po pamaldų jis mus sveikino, dėkodamas už gausų atsilankymą. Pamaldose dalyvavo apie 60 lietuvių.

Svečiui pagerbti V. Šulco namuose buvo suruošti pietūs (Šulcienės, Bendinskienės, Meilutienės, Motėjūnaičių nuopelnas), kurių metu kun. Černiauskas tarė gražų nuoširdų žodį, t. k. pažadėdamas atsiųsti į Kordobą Tautinį Ansamblių. J. K.

KORDOBOS KALNUOSE

Š. m. rugpiūčio 12 d. 25 lietuviai 4 nuosavomis mašinomis išvyko iš Buenos Aires porai savaitių atostogų į Kordobos kalnus. Sustoję Las Jarillas viešbutyje (60 km. anapus Kordobos), kasdien pėsti, raiti ar važiuoti darydavo iškilas į kalnus. Aplankė daug įdomių vietų, kaip San Roque užtvanką, iš kurios tiekiamas vanduo Kordobos miestui, Villa San Roque observatoriją, viešbutį "Cóndor" (2800 m.), kurio plati apylinkė apklota sniegu, ir kt. Kai kurie, ypačiai pp. Vl. Urbietis, Kaz. Deveikis ir Paulius Jokantas mėgo medžioti. Atostogų centrinis įvykis buvo p-lės Maria Edith Darocha sužieduotuvės su p. Raimundu Taraška. Žiedus palaimino kun. Dr. K. Černiauskas M. I. C. Sergančių sužieduotinės motiną atstovavo Ponia Emilija Čekanauskienė. Be Ponios E. Čekanauskienės šeimos, iškilmėje dalyvavo pp. inž. J. Čekanauskas su šeima, Vl. Urbietis su šeima, K. Deveikis su šeima, Las Jarillas savininkas inž. D. Rati, agr. Quito Rati, p-lė F. Taraškaitė, P. Jokantas ir kt. Rugsėjo 26 d. paskutiniai atostogautojai grįžo į Buenos Aires. M.

BERISSO

"Piršlybos" Berisse

Rugpiūčio 13 d. Lugano "Lietuvių Centras" Mindaugo Dr-jos parengime statė 3 veiksmų komediją — "Piršlybos", kurią šio sezono pradžioje matėme Lietuvių Salėje, Avellanadoje. Be gausaus berisiečių būrio dalyvavo ir didelė ekskursija iš Lugano.

A. Tamoliūnas

"ANT SIŪBUOJANČIOS ŽEMĖS VELNIO ŠOKIS"

Rugsėjo 10 d. Tautos Šventės proga Berisso lietuvių "Mindaugo" Dr-ja ruošia didelį parengimą, kurio metu bus suvaidintas veikalas — "Ant siūbuojančios žemės velnio šokis" ir "D. P. Argentinoje".

Atostogos Kordobos kalnuose. Apačioje matome Ponia Emiliją Čekanauskienę (antroji iš kairės), Ponia Kataliną Čekanauskienę, p. Vl. Urbietį su Ponia, p. Deveikį ir kt. prie viešbučio Las Jarillas. Viršuje kairėje — medžiotojai ilsisi aukštai ant uolų. Viršuj dešinėje — Ponia Emilija Čekanauskienė su grupe iškilautojų sniegu nuklotose viešbučio "Cóndor" apylinkėse.

Programoje dalyvauja: A. Marcinkevičienė, M. Petronienė, P. Strolia, T. Slapšys, V. Stundžia ir kt., režisuoja A. Miselis.

TAUTINIS ANSAMBLIS APLANKYS IR BERISSO LIETUVIUS

Spalio 8 d. Berisso lietuvių koloniją pirmą kartą aplankys pilname sąstate Arg. Liet. Tautinis Ansamblis su Gasparo Veličkos "Šienapiūtė", choru ir šokėjais.

MONTEVIDEO

PASIKEITĖ PASIUNTINYBĖS ADRESAS

Lietuvos Pasiuntinybės adresas Urugvajuje dabar toks:

c. Juan Maria Perez 2820, Montevideo

Privažiuoti galima visomis susisiekimo priemonėmis, vedančiomis į Pocitos.

TAUTOS ŠVENTĖ CERROJE

Kaip kiekvienais metais, taip ir šiemet Montevideo lietuviai ruošiasi tinkamai atšvęsti rugsėjo 8 d. Tautos Šventę. Prieš pietus, 10.30 val. Cerro parapijos bažnyčioje bus iškilmingos lietuviškos pamaldos su šventei pritaikintu pamokslu, kurį pasakys iš Argentinos atvykęs lietuvis kunigas. Po pietų

★
Julius
Jazauskas
Urugvajaus
Lietuvių
"Kultūros"
Draugijos
pirmininkas.
★

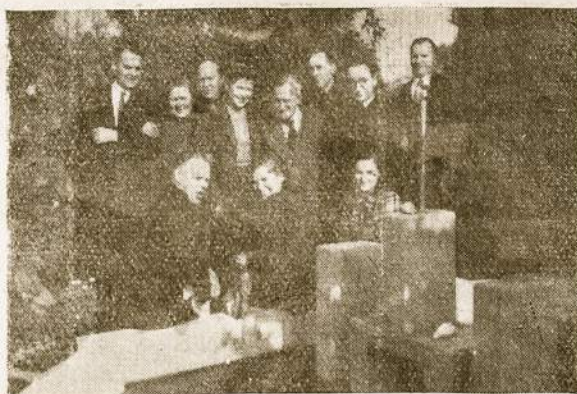
"Kultūros" dr-jos patalpose bus viešas civilinis aktas, kuriame dalyvaus Lietuvos Ministras su Ponia, Pasiuntinybės personalas ir svečiai iš Buenos Aires. Be kitų kalbės Lietuvos Pasiuntinys Dr. K. Grauzinis, "Laiko" redaktorius ir kt. Stiprią meninę programą praves liet. mokyklos vedėjas A. Kevėža.

BUENOS AIRES — AVELLANEDA ARBATELĖ TREMTINIŲ VAIKAMS

Rugpjūčio 21 d. Tremtinių vaikams Globoti Komitetas surengė viešą pobūvį — arbatėlę, kurios pelnas paskirtas tremtinių vaikams Europoje sušelpiti. Ta proga pasikeista mintimis ir sumanymais, koku būdu galima būtų suorganizuoti žymesnę paramą varge ir ligoje atsidūrusiems tremtinių vaikams Europoj. Pobūvio programą pajvairino Tautinio Ansamblio šokėjai ir pats jaunimas, kuris turėjo progos lietuviškai kultūringai pasilinksminti.

GRAŽAUS DARBO RĖMĖJAI

Šv. Cecilijos choro įdainuotas ir muzikų A. ir E. Kuprevičių įgriežtas lietuviškas plokšteles finan-

Pobūvis "LAIKO" bendradarbio Vl. Veselausko namų sode prie fontano. Iš kairės į dešinę 1-oj eilėje: insp. August. Ališauskas ir ponios Matukienė su Šantariene. 2-oj eilėje: agr. A. Šantaras, p. Veselauskienė, p. Vl. Veselauskas, p. Repečkienė, gen. T. Daukantas, p. Repečka, kun. Pr. Garšva M. I. C. ir p. Matukas.

savo šie asmens: V. Deveikis (vieną plokštelę), J. Čikštas B. Eidukonis, T. Mikalauskas ir V. Grigaitis (po pusę plokštelės).

Rugsėjo mėnesį šv. Cecilijos choras pianistui A. Kuprevičiui akompanijuojant ruošiasi įdainuoti ir daugiau lietuviškų plokštelių. Po vieną plokštelę finansuoti pažadėjo: J. Aukštikalnis, K. Deveikienė, Pr. Ramanauskas. Po pusę plokštelės: P. Matjošaitis, J. Ramanauskas, Vl. Urbietis, A. Zotovas ir kiti.

"ŠIENAPIŪTĖS" PAKARTOJIMAS

Rugpjūčio 6 d. Tautinis Ansamblis pakartėjo Gasparo Veličkos "Šienapiūtę" Lietuvių Salėje Avellanedoje. Vaidyba, kurioje buvo gausu gražių momentų, dainos ir šokiai darė įspūdžio, kad Ansamblis sparčiai stiprėja ir auga į rimtą vienetą. Ansamblio choras, be jau girdėtų, padainavo porą naujų dainų.

★
Rosario lietuviai
Liet. Nepriklausomybės šventėje
š. m. vasario mėn.
★

Argentinos lietuvių visuomenė tikrai yra dėkinga Tautinio Ansamblio organizatoriams (A. Petravičiui, V. Namikui ir L. Stasiuliui), kurie gražiais lietuviškojo meno vakarais skaidrina pilkąją kasdienybę.

"TIK NIEKAM NESAKYK"

Rugpiūčio 20 d. Arg. Liet. Jaunimo Dr-ja Lietuvių Salės scenoje pastatė Vaižganto scenos vaizdelį — "Tik niekam nesakyk". Režisavo Z. Juknevičius, vaidino V. Jakubkienė, K. Misiūnas ir J. Miliauskas.

Didžiojo patrijoto ir Tautos Himno autorius
VINCO KUDIRKOS

50 metų mirties minėjimas įvyks spalio 8 d. 20 val. Lietuvių Salėje Avellanedoje. Minėjimą ruošia Literatūros ir Meno Mylėtojų Oskaro Milašiaus vardo Dr-ja.

IEŠKAU GYVENIMO DRAUGĖS

Ne jaunesnės kaip 25 metų, lietuvaitės ar ukrainietės. Esu 38 metų amžiaus mechanikas, nevedęs. Rašyti: A. Pigaga, Brasil 2434, Avellaneda.

Lietuviškas Saldainių Fabrikas "KAUNAS" gamina įvairių rūšių saldinius
"BIRUTĖ"
Albinas Josys ir Juozas Kalvelis
Savininkai
Calle 7 esquina 20 La Plata

V. RASIŪNO OPTIKA

Acha Roseti 876, Morón
Darbo valandos: Penktad. 16-18, Šeštad. 13-17 ir Sekm. 13-16 val.
Patogiausias susisiekimasis col. 10 (iki klubo "Pomona")

Jei siuvėjas reikalingas,
Būk taupus, ekonomingas:
Drąsiai ženki pas NENIŠKĮ,
Negaišuodamas nė biškį.
Siuva jis ir miesto frantams
Ir įtinka elegantams.
Nors pigiai paims siuvėjas,
Džiaugsies, į svečius nuėjęs!

JUOZAS NENIŠKIS

Didelis anglišku medžiagų pasirinkimas.
Céspedes 2485 (altura: Cabildo 1200)
Belgrano, Bs. Aires — T. E. 73, Pampa 2916

**JUOZO SABALIAUSKO
KRAUTUVĖ IR PIENINĖ**

Rūgštus ir saldus pienas. Mandagus ir greitas patarnavimas.
Cuba 3968, Cerro, Montevideo.

"LIETUVOS AIDAI"

Lietuviškoji radio valandėlė kiekvieną
sekmadienį 8 val. 30 min.
Radio Mitre LR6

Dir. ZEFERINAS JUKNEVIČIUS

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mecanico, Aluminio y Herrajes en General. Sección Mecanica y Estampados Matrices de Todas Clases y para Toda Industria
EDUARDO JUSYS
Molinos de Raffo 473 Montevideo
Telefono: 22 53 05

Jeigu nori pirkti arba parduoti
žemės sklypą (lotą)

bet kokio dydžio ir bet kokioje vietoje
kreipkis į

ANTONIO ZIDELIS
J. A. ROCA 1047, HURLINGHAM — F. C. P.
T. E. 655 - 0423

RUDOLFO KUREIKIO

LIETUVIŠKA KIRPYKLA

Brasil 796, 4 de Junio (priešais Lietuvių Salę)

**DIPLOMUOTA MODISTĖ
MAGDALENA TUMOSIENĖ**

Priima įvairius sezoninius ir proginius
užsakymus

Sarmiento 510 Avellaneda

Pirmąeilis Moterų Grožio Salonas
KIRPYKLA "LA RUBIA"

Savininkė:

ONA KASPARIENĖ

Soler 3441 Bs. Aires T. A. 79, Gómez 2528

ALFONSO BARTAŠIŪNO

Metalų liejimo ir apdirbimo Įmonė
Zapican 2789 Montevideo
Telefono: 23 7 48

PRITYRUSI MODISTĖ

ONUTĖ ZUPKIENĖ

Gral. Aguilar 1253 Montevideo

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIĐŲ
Dirbtuvė - Parduotuvė

Parduodama bovelna, vilnos ir įvairios drobės. Daroma valizoms užvalkalai. Taisomos įvairios minkštos kėdės, daromos gulimos kėdės ir turkiškos lovos.
Kaimos labai prieinamos.

Antanas Šalčiūnas

Juan B. Alberdi 933 T. E. 60-2784
Buenos Aires

Baldų Fabrikas

Gaminami visų rūšių ir stilių baldai

Antanas Girdauskas

Savininkas

Hernandarias 1721 Buenos Aires

Bronzos valcavimo ir vamzdelių traukimo

Dirbtuvė

Priima įvairius užsakymus

Antanas Barzdžius

Savininkas:

Av. Alvarez Jonte 1657, Bs. Aires. T. E. 59-5248

FOTO EMILIJA

ATLIEKAMI ĮVAIRŪS FOTO DARBAI
EMILIJA JASIUKYNIENĖ

Savininkė

Nogoya 2969, Villa del Parque. T. E. 50-7319

Batų Dirbtuvė ir Cigarečių Parduotuvė

Gaminami nauji ir taisomi seni batai

JUOZAS ŠNIPAS

Savininkė:

Cabildo 651 — Villa Porvenir — Avellaneda

SIUVYKLA IR PARDUOTUVĖ

Didelis pasirinkimas

JUOZAS KUČINSKAS

Savininkas

Gral. Roca 4700 Avellaneda

DIPLOMUOTA MODISTĖ
DANUTĖ GILVYDIENĖ

•
Rio Cuarto 3244
Buenos Aires

Didelė ir moderniška moteriškų rūbų
siuvykla

Modas Survila

Darbas atliekamas sąžiningai, meniškai
ir punktualiai

Esmeralda 823 Buenos Aires
T. E. 31-8446

ELEKTRINIS KĖDŽIŲ FABRIKAS "LIT"

Didelis pasirinkimas. Išpildomi įvairūs užsakymai. Pristatome į visas miesto dalis.

Savininkas

Jonas Aukštikalnis

Vienas iš pirmųjų lietuvių, praskynęs kelias šitas pramonės šakas Argentinoje

Posadas 23, Avellaneda. T.A. 20, Wilde 7831
(aukštuma Av. Mitre 4500)

LIETUVIŠKA VALGYKLA -- RESTORANAS

Skanūs įvairiausių rūšių valgiai. Mandagus
ir greitas patarnavimas

Savininkas

KAZIMIERAS DUDA

Pedro de Mendoza 2117 T. A. 21 - 2952

FOTO STUDIJA

Fotografijų didinimas. Įvairių rūšių portretų
gaminimas. Fotografuoja švenčių,
vestuvių ir kitas iškilmes

Savininkas

Stanislovas Antanavičius

Av. Pavón 1869 Avellaneda

KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ

Priima įvairius užsakymus. Darbas atliekamas sąžiningai ir gražiai

Savininkas

M. ŠLIKAS

P-je. Blandengues 3015 (altura H. Cortes 650)
Avellaneda

Lietuviška įvairių prekių Krautuvė

Savininkas

JULĖ SKURAUŠKAITĖ

Lietuviai, remkite savo tautiečius, pirkdami jų prekes!

Brasil 915, kamp. Mendoza Avellaneda

Metalo išdirbinių fabrikas

Gaminama įvairūs varžtai ir kitoki metaliniai išdirbiniai automatinėmis mašinomis ir dideliame kiekyje

Emilija T. de Čekanauskas

Brandzen 2645
T. A. 22 Avellaneda 8535 ir 4258 — Sarandi

MAŠINŲ FABRIKAS

Šaltam metalo apdirbimui

**KNIEDŽIŲ, VARŽTŲ IR VERŽEKLIŲ
FABRIKAS**

Vladas Urbietis

Savininkas:

C. Morón 3596 (Alt. Pavón 3500), Lanús
T. A. 241, Lanus 0116

KĖDŽIŲ FABRIKAS

Atlieka įvairius užsakymus ir pristato į namus. Didelis pasirinkimas.

JUOZAS JUŠKA

Savininkas

R. Gutierrez 1948 - Avellaneda - T. A. 22 - 5137

ELEKTRINIS KĖDŽIŲ FABRIKAS

Dirbamos įvairaus stiliaus stiprios kėdės viešbučiams, kavinėms, raštinėms ir privatiems butams

Kazys Vanagas ir Stasys Šulnis

Savininkai

Quilmes 184, Bs. Aires, T. A. 61, Corrales 4570

VITRINŲ FABRIKAS

Įvairiausi moderniškai įrengimai vaistinėms, drabužių parduotuvėms, barams ir t. t.

Savininkas:

Kazimieras Kaminskas

Trelles 1545-47 Buenos Aires
T. A. 59, Paternal 3675 ir 1918

Didelis Kėdžių Fabrikas

Gaminamos įvairių rūšių kėdės dideliais kiekiais. Darbas atliekamas sąžiningai ir punktualiai

Savininkai:

Šulnis ir Geigas

Chile 765 — Humberto I 1956
T. A. 20 - 9578 Avellaneda

Correo
Argentino
Casa Central

FRANQUEO PAGADO
Concesión No. 4289

TARIFA REDUCIDA
Concesión No. 4015

Registro Nacional de la Prop. Intelectual No. 282140

Geležinių ir bronzinių įvairaus dydžio varžtų (tornillos) metalui veržti fabrikas
Gaminama automatinėmis staklėmis

Inž. Jonas Čekanauskas

Brandzen 2555 - Avellaneda - T. A. 22-9264
T. A. Particular: 22, Avellaneda 7812

Mechaninė dirbtuvė

Veržeklių gamyba. Gaminamos standartizuotos geležinės ir bronzinės veržeklės
Savininkas:

Inž. Jonas Ramanauskas

Anatole France 390, Sarandi, Avellaneda

LIETUVIŠKA DUONOS KEPYKLA 'EUROPA'

Kepama įvairių rūšių lietuviška duona. Pardavimas vietoje ir su pristatymu į namus. Priimami užsakymai įvairių švenčių ir iškilmių paruošimui

Jonas Motekūnas

Savininkas

Curupayti 230-32 - Gerli F.C.S. - Avellaneda
T. A. 241, Lanus 0933

Lietuviškas kėdžių fabrikas

Gaminamos tvirtos ir stilingos kėdės pagal užsakymą: viešbučiams, kavinėms, raštinėms, krautuvėms ir privatiems butams

Bronius Eidukonis

Savininkas

Salta 265, Sarandi F.C.S. T. A. 22 - 5461

MECHANINĖ DIRBTUVĖ

Įvairiems darbams. — Įvairiausi pritaikymai, padangų ir stabdžių keitimas. Darbas atliekamas sąžiningai ir greitai.

J. Sudnius ir D. Reale

Entre Rios 1866, Buenos Aires - T. A. 23-0903